

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

เหตุการณ์ทางการเมืองอันสำคัญยิ่งของประวัติศาสตร์การเมืองไทย ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการปกครองของไทยยุคใหม่ คือ การปฏิวัติเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 นำโดยคณะราษฎร ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชไปสู่การเมืองการปกครองแบบกษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2541 : 130) ในรูปแบบการปกครองแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 (กระมล ทองธรรมชาติ, 2540 : 6-7) ปัจจุบันการปกครองของไทยตามระบอบประชาธิปไตยได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งออกเป็นสามส่วนคือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ส่วนกลางคือการรวมอำนาจ ส่วนภูมิภาคเป็นการแบ่งอำนาจ และส่วนท้องถิ่นคือการกระจายอำนาจ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2541 : 253)

ระบบราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีภารกิจกว้างขวาง ครอบคลุมไปทั่วประเทศ ใช้บุคลากรและงบประมาณจำนวนมาก เชื่อมโยงไว้ด้วยกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนที่ค่อนข้างเข้มงวดเคร่งครัด โดยการตัดสินใจและสั่งการต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับส่วนกลางเป็นสำคัญ แม้จะได้มีความพยายามมอบอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาค แต่ก็ไม่อาจแก้ปัญหาให้เป็นที่พอใจของประชาชนได้ ทำให้เกิดกระแสเรียกร้องให้กระจายอำนาจมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้เสนอให้ตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 เพื่อปรับปรุงสภาตำบลให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล พัฒนาและยกฐานะสภาตำบล ซึ่งเป็นองค์กรกึ่งท้องถิ่น ให้เป็นองค์กรภายใต้การกระจายอำนาจอย่างแท้

จริงในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้หลักเกณฑ์เรื่องรายได้เป็นตัวกำหนด (ประสิทธิ์ คำธงชัย และชาญชัย แสงวงศ์ดี, 2541 : 68 – 72) ดังนั้นใน ระยะเริ่มแรกคือ ปี พ.ศ. 2538 จึงได้เกิดองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น 618 แห่ง ปี พ.ศ. 2539 ได้มีประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่อีก 2,143 แห่ง ต่อมาปี พ.ศ. 2540 ได้มีองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้นเป็น 6,397 แห่ง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และอัจฉริยา ชูวงศ์เลิศ, 2540 : 35) และปี พ.ศ. 2542 ได้จัดตั้ง เพิ่มขึ้นอีก 350 แห่ง (ประกาศกระทรวงมหาดไทย, 2542 : 2) ซึ่งปัจจุบันได้จัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลแล้วทั้งสิ้น 6,747 แห่งทั่วประเทศ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในหมวด 9 มาตรา 284 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 : 84) ประกอบกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 66 – 67 กำหนดให้อำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลคือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทาง ราชการมอบหมาย (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 : 18 – 19)

เพื่อให้การดำเนินงานบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านสวัสดิการสังคม สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้มีมติเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2540 ให้กรมประชาสงเคราะห์ถ่ายโอนภารกิจด้านสวัสดิการสังคมตามมาตรา 67 (6) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ให้องค์การท้องถิ่นมีทั้งหมด 8 ลักษณะงาน คือ

1. การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ
2. ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
3. การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง
4. การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย
5. การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ
6. การสงเคราะห์ผู้ประสพภัย
7. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
8. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

อย่างไรก็ตามภารกิจด้านสวัสดิการสังคมตามมาตรา 67 (6) เป็นภารกิจที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจะกระทำได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายฉบับใดกำหนดขอบเขตหน้าที่ของท้องถิ่นไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการได้ซึ่งในเรื่องนี้นั้น กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือที่ มท 0318/ว 1786 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2536 เรื่องการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน และผู้พิการ แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีกิจกรรมโครงการและแผนงานในเรื่องนี้ด้วยและกรมประชาสงเคราะห์ได้มุ่งหวังให้กระบวนการถ่ายโอนงานของกรมประชาสงเคราะห์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงเนื่องจากการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะลดบทบาทภาครัฐและกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการสร้างมิติใหม่ของงานสวัสดิการสังคมลงสู่ท้องถิ่น คืองานสวัสดิการสังคมของท้องถิ่นจะมีความเป็นรูปธรรม เป็นงานหลักด้านหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลและเป็นรูปแบบให้ส่วนราชการอื่นในกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมและหน่วยงานอื่น ๆ มีการถ่ายโอน

งานในลักษณะเดียวกันให้องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์ การช่วยเหลือจะเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั่วถึงและตรงกับสภาพปัญหา ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเองของผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยใช้ชุมชนในท้องถิ่นเป็นฐาน และส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรในส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลให้ท้องถิ่นมีความมั่นคงทางสังคมเพิ่มขึ้น

แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความสำคัญอย่างมากในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งโดยฐานะทางกฎหมายและตามนโยบายทางราชการแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีอำนาจหน้าที่อย่างมากในการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่นโดยเฉพาะการพัฒนาท้องถิ่นตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ปี 2538 จนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่าการกระจายอำนาจในรูปแบบนี้มีปัญหาสำคัญหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ดังเช่นการศึกษาของโกวิท พวงงาม (2539 : 14 – 20) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ปัญหาและอุปสรรค พบว่าโดยภาพรวมจะมีปัญหาบุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่เข้าใจระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล การทำงานยังจำกัดอยู่แต่ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารยังขาดประสบการณ์ ขาดการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ที่ดี ประธานกรรมการบริหารขาดภาวะผู้นำที่จะไปกระตุ้นชักนำให้สมาชิกและประชาชนร่วมกันปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ของนิคมสร้างตนเองซึ่งเป็นหน่วยงานที่สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่หลักในการจัดสวัสดิการสังคมโดยการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ยากจน เพื่อตั้งเป็นหลักแหล่งในการประกอบอาชีพและพัฒนารายได้ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกนิคมฯ ให้ดีขึ้น มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 6,185,282 ไร่ สมาชิกนิคมฯ จำนวน 246,296 ครอบครัว 44 นิคม ใน 35 จังหวัด 84 อำเภอ 266 ตำบล 1,771 หมู่บ้าน ผลจากการพัฒนาที่ผ่านมาสามารถยกระดับตำบลให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทั้งหมดคือ 240 ตำบล ซึ่งจะต้องรับถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมทั้ง 8 ด้านเข้าไปดำเนินการ แต่จากการติดตามผลการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่นิคมสร้างตนเองที่ผ่านมาปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับงานสวัสดิการสังคม กล่าวคือ ไม่มีการบรรจุหรือกำหนดงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนงาน คณะกรรมการหรือพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ ข้อบังคับของการดำเนินงานตลอดจนไม่มีบุคลากรที่มีความชำนาญทางด้านด้านสวัสดิการสังคมโดยเฉพาะ จึงทำให้ผลการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเองที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงในการส่งเสริม สนับสนุนงานด้านสวัสดิการสังคมแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองจึงได้ทำการศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านต่าง ๆ ขึ้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกนิคมฯ ในพื้นที่นิคมสร้างตนเองและองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆทั่วประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ ตามภารกิจการถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง
3. เพื่อศึกษาการบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการศึกษา ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. สามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านต่าง ๆ ในพื้นที่นิคมสร้างตนเองและองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพได้ต่อไป

2. ทำให้นักวิชาการ ข้าราชการ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และบุคคลทั่วไปที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสวัสดิการสังคมและได้ให้ความสนใจในการที่จะศึกษาเรื่องในทำนองนี้ในประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

3. สามารถนำไปอ้างอิงทางวิชาการและนำไปปรับใช้เป็นแนวทางเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

สมมติฐาน

1. องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้จัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ให้กับสมาชิกนิคมฯ น้อย
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการจัดสวัสดิการสังคมในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน
3. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคมน้อย
4. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันมีการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

5. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการจัดสวัสดิการสังคมในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

6. องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในภาคต่างกัน มีการจัดสวัสดิการสังคมในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

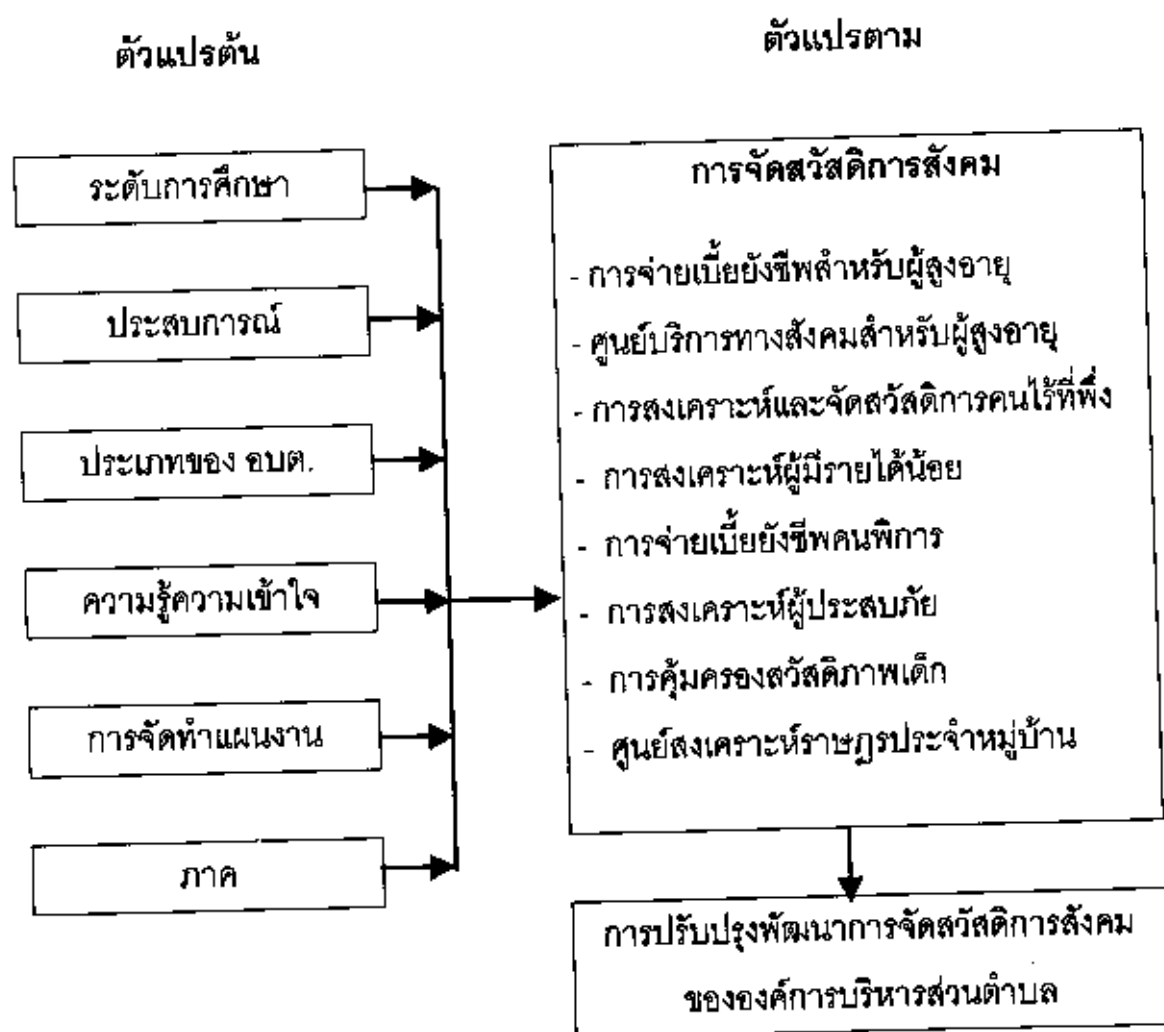
การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ 240 แห่ง เนื่องจากในแต่ละพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด จึงทำการศึกษาจากพนักงานส่วนตำบลที่เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน เนื่องจากเป็นผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการบริหารงานทั่วไปในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง รวม 240 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษาได้ศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์ 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง ด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้าภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากหนังสือ วารสาร แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่างๆ สามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศักยภาพ หมายถึง ชีตความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง ในการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ได้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกนิคม
2. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในพื้นที่นิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ 240 แห่ง
3. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง พนักงานส่วนตำบลที่รับผิดชอบงานด้านการบริหารทั่วไปในพื้นที่นิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ จำนวน 240 คน
4. นิคมสร้างตนเอง หมายถึง นิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ 44 นิคมฯ ใน 35 จังหวัด เป็นหน่วยงานสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ มีหน้าที่หลักในการจัดสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ ให้กับราษฎรที่ยากจนได้แก่ การจัดสรรที่ดิน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ฯลฯ
5. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคม ตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานจากกรมประชาสงเคราะห์
6. การจัดทำแผนงาน หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำหรือบรรจุแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี หรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี
7. ภาค หมายถึง ภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยที่มีนิคมสร้างตนเองตั้งอยู่ ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้

8. ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การจัดแบ่งประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลของกระทรวงมหาดไทย ออกเป็น 5 ชั้น ตามเกณฑ์รายได้ พื้นที่ และประชากร ได้แก่ ชั้น 1 มีรายได้ 20 ล้านบาทขึ้นไป ชั้น 2 มีรายได้ 12 - 20 ล้านบาท ชั้น 3 มีรายได้ 6 - 12 ล้านบาท ชั้น 4 มีรายได้ 3 - 6 ล้านบาท และชั้น 5 มีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร บทความ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. ความหมายและความสำคัญของความรู้
5. ภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์
6. งานนิคมสร้างตนเอง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมีหลักการสำคัญคือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลถือได้ว่าเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง

ในเรื่องการกระจายมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญและคำจำกัดความหรือความหมายไว้เช่น

ลิขิต รัฐเวดิน (2525 : 3) ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้ว เป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจ มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่า การกระจายอำนาจไม่เป็นเพียงแต่ให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศอีกด้วย

สำหรับความหมายของการกระจายอำนาจ มีนักวิชาการหลายท่าน เช่น ประทาน คงฤทธิศึกษากร ประหยัด หงษ์ทองคำ และบอนนาร์ดี (กรมการปกครอง, 2539 : 12) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

การกระจายอำนาจ (Decentralization) แบ่งออกได้ 2 ความหมาย คือ

การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือ บริหารสาธารณะในเขตท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น

การกระจายอำนาจตามกิจการ (Function) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้

เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในลักษณะการกระจายอำนาจนั้น อาจจะเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น หรือโดยการแต่งตั้งจากราชการส่วนกลางก็ได้ สาระสำคัญของ การกระจายอำนาจอยู่ที่ว่า ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy) บางประการ โดยท้องถิ่นได้รับมอบอำนาจนี้จากส่วนกลาง การกระจายอำนาจนั้นนอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยมอบอำนาจหน้าที่ที่รัฐบาลกลางจะต้องดำเนินการไปให้ท้องถิ่นจัดทำแล้ว ยังเป็นการลดอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลาง ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่มอบให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับไปจัดทำด้วย

หลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ

1. มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) การกระจายอำนาจปกครองนั้น จะต้องมียุติการเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมียุติการเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน (Autonomy) ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์การนั้นไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์การเช่นนี้ก็จะมีลักษณะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลาง ที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่ก็ มีข้อน่าสังเกตว่า อำนาจอิสระขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีพอสมควรไม่มากจนเกินไป จนทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตย (Unity and Sovereignty) ของประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่มีอำนาจหน้าที่ตาม

กฎหมายกำหนดให้ และให้มีองค์การที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจการอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

3. ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและผู้ที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจจะทำให้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นเฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองของท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้ได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจจะทำได้

4. มีงบประมาณของตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยการให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหาร และการบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของการกระจายอำนาจตามที่กล่าวมานี้หากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการ และสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการถูกควบคุม หรือแทรกแซงจากหน่วยงานในระดับที่สูงกว่าไม่ว่าจะเป็นส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคแล้ว ย่อมจะเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะปฏิบัติงาน เพื่อท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ก็ย่อมขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่น ๆ อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การจัดระเบียบการปกครองตามหลักรัฐศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) และหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ส่วนการปกครองระดับใดจะให้อำนาจแก่หลักการใดมากกว่ากัน ขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์

ความเป็นมาในอดีต และสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ

2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government) เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวคิดในการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิญญู อังคนารักษ์ (2519 : 4) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปการกระจายอำนาจบางอย่างซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารพอสมควร

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518 : 13) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจและอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2525 : 7) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น เป็นระบบปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้ถูก

จัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

ประหยัด นงษ์ทองคำ (2526 : 10) ได้รวบรวมความหมายของการปกครองท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ดังนี้

William A. Robson ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่พอสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และมีองค์การที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

William V. Hollway กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

Daniel Wit ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง "การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครอง ร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น..."

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นข้างต้น พอสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เห็นภาพขององค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอแนวคิดของประธาน คณะศึกษาศาสตร์ (2525) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
 2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy)
 3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)
 4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องมียอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า
 5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง
 6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้ กฎข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ
 7. หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนส่วนรวม
- ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยเนื่องจาก

1. องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำคนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อนเพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

3. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง (Political Maturity) กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจการบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

4. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ก็จะมีผลทำให้เกิดความคึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

5. การเมืองท้องถิ่น เป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนทำให้ได้รับการเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมาแล้วเช่นกัน

3. การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการปกครอง (2539 : 3) กล่าวถึงความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า สภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านด้วยวิธีการจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้น ต่อมาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2509 กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 275/2509 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียวกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ครั้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 กำหนดให้แก้ไขปรับปรุงสภาตำบลให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ในขณะนั้น แต่ก็ยังไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ต่อมารัฐบาลจึงได้ปรับปรุงฐานะสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้รองรับกับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วน วิญญู อังคนารักษ์ (2542 : 37 – 43) กล่าวว่า สภาตำบลได้เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2499 สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และได้พัฒนาเป็นโครงการพัฒนาเมือง ซึ่งเน้นการวางรากฐานระดับตำบล หมู่บ้าน แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ในที่สุดรัฐบาลได้รื้อฟื้นขึ้นมาใหม่อีกใน พ.ศ. 2537 โดยได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มรูปแบบ และพัฒนาก้าวหน้าเป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ โกวิทช์ พวงงาม (2539 : 2) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ว่า หลังจากพระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงฐานะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบล 2 รูปแบบ คือ สภาตำบล และ

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งปัจจุบันได้ประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 6,747 แห่ง ทั่วประเทศ (กรมการปกครอง. 2543 : 44 - 45)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม และได้แก้ไขปรับปรุงพัฒนามาเป็นลำดับ แต่ก็ยังไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 รัฐบาลได้เสนอให้ตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ขึ้น โดยยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานที่ชัดเจน และมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งปัจจุบันมีทั้งสิ้น 6,747 แห่งทั่วประเทศ

3.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการปกครอง (2539 : 5) ได้กล่าวถึงโครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ว่า จะมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบล แพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเลือกคณะบุคคลขึ้นมาเป็นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่เกิน 2 คน และสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน นอกจากนี้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะเลือกสมาชิกด้วยกันเป็นประธานสภาคนหนึ่ง รองประธานสภาคนหนึ่ง และเลขานุการคนหนึ่ง ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องไม่เป็นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเวลาเดียวกัน ในส่วนของคณะกรรมการบริหารในระยะสี่ปีแรกจะมีกำนันเป็นประธานโดยตำแหน่ง และสมาชิกจะเลือกเลขานุการกรรมการบริหารคนหนึ่ง หลังจากนั้นทั้งประธานกรรมการและเลขานุการก็จะมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก

ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ ละหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หากองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี เพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 6 คน และในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การ บริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน หมู่บ้านละ 3 คน อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณ รายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและ แผนพัฒนาตำบล และกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยประธาน กรรมการบริหารคนหนึ่ง และกรรมการบริหารจำนวน 2 คน ซึ่งสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภา แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้งโดยให้ปลัดองค์การ บริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. จัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. รายงานการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 : 12 - 16)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยโครงสร้าง 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้ปรับปรุงพัฒนามาเป็นลำดับ จนได้สมาชิกและกรรมการบริหารที่เป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
2. อำนาจหน้าที่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ซึ่งมีหน้าที่ต้องทำดังนี้
 - 2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 - 2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
 - 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.6 ส่งเสริมและพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - 2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม
อันดีของท้องถิ่น

2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ
หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3. อำนาจหน้าที่ซึ่งกฎหมายไม่บังคับ แต่อาจจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร
ให้ตามความจำเป็นและสมควร

3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และการเกษตร

3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวน
สาธารณะ

3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

3.14 อำนาจออกข้อบังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

3.15 กิจการนอกเขตที่ปฏิบัติร่วมกับองค์กรอื่น ซึ่งเกี่ยวเนื่องอยู่ในอำนาจ
หน้าที่ของตน (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 : 18 - 21)

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้จำแนกได้เป็น 3 ส่วน คือ อำนาจหน้าที่ทั่วไป อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ต้องกระทำ และอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายไม่บังคับให้กระทำ แต่อาจกระทำได้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

4. ความหมายและความสำคัญของความรู้

ความรู้ตามความหมายของพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) (Good, 1973 : 325) ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ว่า เป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้

ประกาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 10) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้จากการฝึก หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎโครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ เป็นต้น

อนันต์ ศรีโสภณ (2525 : 14 – 185) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน และให้ความหมายของความเข้าใจว่า ความเข้าใจในความหมายของสิ่งนั้น และได้กล่าวถึงรายละเอียดของความรู้ความเข้าใจไว้ดังนี้

ความรู้ หมายถึง ความสามารถในทางพุทธินัย ประกอบด้วยความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ ทางสมอง แบ่งเป็น 6 ชั้น ซึ่งเรียงจากพฤติกรรมที่ง่ายไปหาพฤติกรรมที่ยากดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

1.1 ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำต่างๆ

1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำต่างๆ

1.1.2 ความรู้เกี่ยวกับความจริงต่างๆ ซึ่งได้แก่ เวลา เหตุการณ์ บุคคล

สถานที่ แหล่งกำเนิด ฯลฯ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

1.2.1 ความรู้เกี่ยวกับลักษณะแบบแผนต่างๆ

- 1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและการจัดลำดับ
- 1.2.3 ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกและแบ่งประเภทของสิ่งต่างๆ
- 1.2.4 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการดำเนินงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 - 1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎ และการใช้กฎในการบรรยายคุณค่า หรือพยากรณ์ หรือตีความหมายของสิ่งที่เราสังเกตเห็น
 - 1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง
2. ความเข้าใจ (Comprehension) การเข้าใจความหมายของสิ่งนั้น
 - 2.1 การแปล (การแปลจากแบบหนึ่งไปสู่แบบหนึ่งโดยรักษาความหมายได้อย่างถูกต้อง)
 - 2.2 การตีความ (การอธิบาย หรือเรียบเรียงเนื้อหาที่เสียใหม่ให้เข้าใจง่าย)
 - 2.3 การขยายความ (การขยายความของข้อมูลที่มีอยู่ให้ไกลไปกว่าเดิม)
3. การนำไปใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความเข้าใจดังกล่าว การนำความรู้ไปใช้ในที่นี้กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแก้ปัญหาในตนเอง
4. การวิเคราะห์ (Analysis) การแยกเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อยๆ
 - 4.1 การวิเคราะห์ส่วนประกอบต่างๆ
 - 4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบนั้น
 - 4.3 การวิเคราะห์หลักหรือวิธีการรวบรวมส่วนต่างๆ
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การรวมส่วนประกอบต่างๆ เข้าด้วยกัน
 - 5.1 การกระทำที่เป็นสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความหมาย
 - 5.2 การกระทำที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน หรือข้อเสนอดำเนินการต่างๆ
 - 5.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ อาทิเช่น การมีส่วนประกอบเหล่านั้นรวมกันได้ โดยอาศัยความสัมพันธ์ที่สำคัญ
6. การประเมินผล (Evaluation) การตัดสินคุณค่าในสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมายได้ โดยการให้เกณฑ์ที่แน่นอน
 - 6.1 การตัดสินโดยอาศัยเหตุการณ์ภายในสิ่งนั้นเป็นเกณฑ์
 - 6.2 การตัดสินโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอกมาพิจารณา

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความรู้ความเข้าใจนั้น หมายถึง ความทรงจำในเรื่องราวข้อเท็จจริง รายละเอียดต่างๆ และความสามารถนำความรู้ที่เก็บรวบรวมมาใช้ดัดแปลง อธิบาย เปรียบเทียบในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ ความรู้ ความเข้าใจ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง และรวมถึงการนำความรู้ ความเข้าใจนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงๆ ได้ตามขั้นตอนทักษะต่างๆ ทางสมอง 6 ชั้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

การวัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิด ที่นิยมใช้กันมา คือ แบบสอบถาม การวัดความรู้โดยใช้แบบสอบถามนั้น ถือว่าแบบสอบถามเป็นสิ่งเร้า ที่นำไปเร้าผู้ถูกสอบให้แสดงอาการตอบสนองออกมา ด้วยพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การพูด การเขียน ทำท่าทาง เพื่อให้สามารถสังเกตเห็น หรือสามารถนับจำนวนปริมาณได้ เพื่อนำไปแทนอันดับ หรือคุณลักษณะของบุคคลนั้นๆ (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ์. 2531: 21 - 25)

5. การกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์

5.1 อำนาจหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2537 มาตรา 3 กำหนดให้กรมประชาสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก กฎหมายว่าด้วยการจัดฝึกอบรมเด็กบางจำพวก กฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กฎหมายว่าด้วยการปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วยการฉ้อโกงกิจการสงเคราะห์ กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิคมสร้างตนเอง กฎหมายว่าด้วยหอพัก กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขอทาน กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์ และการจัดสวัสดิการแก่คนชรา คนไร้ที่พึ่ง สตรี ครอบครัวยุติภัยโอกาสทางสังคม ครอบครัวยุติภัยได้น้อย และประชาชนผู้ประสบปัญหาทางสังคม

(3) ดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์และพัฒนาชาวเขา

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ ของภาคเอกชน

(6) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีด้านสวัสดิการสังคมและสังคม

สงเคราะห์ รวมทั้งเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคม ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับงานข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์

(7) ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์ หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

5.2 การแบ่งส่วนราชการของกรมประชาสงเคราะห์

การพิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการกรมประชาสงเคราะห์ พ.ศ. 2537 ซึ่งแบ่งส่วนราชการของกรมประชาสงเคราะห์เป็น 2 ระดับ คือ ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ตามโครงสร้างของการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดระเบียบบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคของกรมประชาสงเคราะห์ได้แบ่งส่วนราชการไว้ดังนี้

5.2.1 ราชการบริหารส่วนกลาง แบ่งส่วนราชการดังนี้

(1) สำนักงานเลขานุการกรม

(2) กองคลัง

(3) กองการเจ้าหน้าที่

(4) กองความมั่นคงแห่งสังคม

(5) กองนิคมสร้างตนเอง

(6) กองบริการชุมชน

- (7) กองแบบแผนและสำรวจ
- (8) กองวิชาการและแผนงาน
- (9) กองสงเคราะห์ชาวเขา
- (10) กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น
- (11) กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
- (12) กองสวัสดิการสงเคราะห์
- (13) กองสัมมาอาชีวะสงเคราะห์
- (14) สถาบันวิจัยชาวเขา
- (15) สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

5.2.2 ราชการบริหารส่วนภูมิภาค แบ่งส่วนราชการเป็น สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด ซึ่งจะมีทั้งสิ้น 75 จังหวัด และเป็นส่วนราชการหลักในการนำบริการด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ไปสู่ประชาชนในภูมิภาค

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสงเคราะห์ พ.ศ. 2537 กำหนดไว้ดังนี้

- (ก) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่จังหวัด
- (ข) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกรมที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัด
- (ค) รายงานผลการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน และโครงการต่อสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด
- (ง) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5.3 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สำคัญของกรมประชาสงเคราะห์
ภารกิจหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์ตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วน
ราชการกรมประชาสงเคราะห์ พ.ศ. 2537 เป็นการระบุถึงหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งในการ
นำบริการไปสู่ประชาชน กรมประชาสงเคราะห์มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ต้อง
ปฏิบัติพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แผนงานบริหารด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ มีงานบริหาร
ทั่วไป งานสารสนเทศสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ งานบริหารการประชา
สงเคราะห์ส่วนภูมิภาค

2. แผนงานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ มีงาน/โครงการดังนี้

2.1 งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชนมีกิจกรรมหลักคือ
ให้การสงเคราะห์ พัฒนา และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในครอบครัว ให้การสงเคราะห์
พัฒนา และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในสถานสงเคราะห์และบ้านพักฉุกเฉิน และ
สนับสนุนและจัดหาครอบครัวทดแทนให้แก่เด็ก

2.2 งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนชรา มีกิจกรรมหลักคือ ให้การ
สงเคราะห์ทั้งภายในและภายนอกสถานสงเคราะห์ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ และ
ให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.3 งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนพิการ มีกิจกรรมหลักคือ ดำเนิน
การตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 (การจดทะเบียนคนพิการ
และจ้างงานคนพิการ) ให้การสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในสถาน
สงเคราะห์ และศูนย์ฝึกอาชีพ

2.4 งานสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย มีกิจกรรมหลักคือ ให้การ
สงเคราะห์ราษฎรผู้ประสบภัยธรรมชาติ และสาธารณภัยอื่น ๆ และให้การสงเคราะห์คน
ไทยที่ตกทุกข์ได้ยากทั้งในและนอกประเทศกลับภูมิลำเนาเดิม

2.5 งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง มีกิจกรรมหลักคือ ให้
การสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งในสถานสงเคราะห์ สถานแรกรับและศูนย์ฝึกอาชีพ และจัด
หน่วยเคลื่อนที่ออกปฏิบัติการช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งตามแหล่งสาธารณะ

2.6 งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการสตรี มีกิจกรรมหลักคือ การให้การคุ้มครองและพัฒนาอาชีพแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 หญิงที่ถูกบังคับค้าบริการทางเพศ และหญิงที่ประสบปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ฝึกอาชีพสตรีตามโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีชนบท ให้การสงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีซึ่งมีฐานะยากจน ว่างาน รวมทั้งสตรีที่เคยทำงานในสถานบริการโดยให้มีการฝึกอาชีพในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพและรณรงค์ด้านการค้าประเวณี โดยฝึกอบรมเยาวชนกลุ่มเสี่ยง และผลิตสื่อด้านการค้าประเวณี

2.7 งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการครอบครัวและชุมชน มีกิจกรรมหลักคือ ให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ให้คำปรึกษาแนะนำทางโทรศัพท์แก่ผู้ประสบปัญหาทางด้านสังคม รับผิดชอบต่อเงินและสิ่งของ บริการที่พักคนเดินทาง บริการที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบปัญหาทางด้านที่อยู่อาศัย ส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์บริการชุมชน และฝึกอบรมอาชีพตัดผม

2.8 งานส่งเสริมการสังคมสงเคราะห์ภาคเอกชน มีกิจกรรมหลักคือ ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานองค์การสวัสดิการสังคมภาคเอกชน ส่งเสริมและควบคุมสมาคมอาสาสมัครสงเคราะห์ ส่งเสริมพัฒนาการในสถานรับเลี้ยงและสถานสงเคราะห์เด็กเอกชน ส่งเสริมและพัฒนาอาสาสมัครประชาสงเคราะห์ ส่งเสริมและพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน สนับสนุนเงินอุดหนุนเอกชน และควบคุมและส่งเสริมหอพักตามพระราชบัญญัติหอพัก

2.9 วิจัยและพัฒนาสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์

3. แผนงานพัฒนานิคมและส่งเสริมอาชีพ มีงานดังนี้ คือ

3.1 งานบริหารนิคมสร้างตนเอง มีกิจกรรมหลักคือ บรรจุสมาชิกนิคม ออกเอกสารสิทธิ์ น.ค. 3 รั้งวัดตรวจสอบที่ดินและพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน

3.2 งานบริการพื้นฐาน มีกิจกรรมหลักคือ การวางผัง การสำรวจออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างและรั้งวัดตรวจสอบที่ดิน

3.3 งานพัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคมในนิคมสร้างตนเอง มีกิจกรรมหลักคือ บริการแนะนำพัฒนาอาชีพและสังคม ส่งเสริมอาชีพการเกษตรและนอกการเกษตร ส่งเสริมการปลูกป่าชุมชน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพัฒนาสังคม

4. แผนงานพัฒนาชนบท ประกอบด้วยงาน/โครงการดังนี้คือ

4.1 โครงการจัดหาน้ำกินน้ำใช้ในเขตนิคมสร้างตนเอง (ระยะที่ 2) มีกิจกรรมหลักคือ ซ่อมแซมและก่อสร้างระบบชลประทานและระบบประปา

5. แผนงานพัฒนาชาวเขา ประกอบด้วยงาน/โครงการ ดังนี้คือ

5.1 งานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา มีกิจกรรมหลักคือ พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน พัฒนาสังคมในชุมชนชาวเขาและส่งเสริมอาชีพให้ประชากรชาวเขา

5.2 งานพัฒนาเกษตรที่สูง มีกิจกรรมหลักคือ พัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน พัฒนาสังคมในชุมชนชาวเขาและส่งเสริมอาชีพให้ประชากรชาวเขา

5.3 โครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการพัฒนาที่สูงไทย - เขอมนัน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำตัวอย่างและโครงการพัฒนาชุมชนสิ่งแวดล้อมและการควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง

6. แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ ประกอบด้วยงาน/โครงการ ดังนี้คือ

6.1 งานจัดสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ มีกิจกรรมหลักคือ ให้การสงเคราะห์เด็กติดเอดส์ในสถานสงเคราะห์ ให้การสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อในครอบครัวและชุมชน ให้การสงเคราะห์เงินทุนประกอบอาชีพ ให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ และพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

6.2 โครงการเสริมสร้างสมรรถนะชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ มีกิจกรรมหลักคือ ฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน และงานวิจัย

7. แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วยงาน/โครงการ ดังนี้คือ

7.1 โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีกิจกรรมหลักคือ การพัฒนาบุคลากรและให้ความรู้ประชากรเป้าหมายและสงเคราะห์ครอบครัวและผู้ติดยาเสพติด

5.4 ลักษณะงานของกรมประชาสงเคราะห์

ลักษณะงานของกรมประชาสงเคราะห์ตามที่ปรากฏในพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสงเคราะห์ พ.ศ. 2537 ซึ่งถือว่าจะต้องปฏิบัติจริงมีปริมาณงานสูงมาก ซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนถึงความพยายามที่จะจัดบริการให้ครอบคลุมภารกิจด้านสวัสดิการสังคมให้มากที่สุดซึ่งให้คำจำกัดความของงานสวัสดิการสังคมว่า หมายความว่า สภาวะความเป็นอยู่ของคนในสังคมซึ่งได้รับการช่วยเหลือ และส่งเสริมเพื่อตอบสนองความต้องการบนพื้นฐานของความจำเป็น ที่จะอยู่ในสังคมอย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น งานของกรมประชาสงเคราะห์จะเกี่ยวข้องกับประชาชนตั้งแต่แรกเกิดจนเสียชีวิต จะมีทั้งการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเป็นการเฉพาะหน้าและมีเป้าหมายในระยะยาว โดยมุ่งทั้งการแก้ไขและป้องกันปัญหาสังคมต่างๆ นอกจากนี้งานของกรมประชาสงเคราะห์จะมีทั้งการจัดกิจกรรมหรือให้บริการเพื่อช่วยเหลือเสริมสร้างครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง และมีการบริการช่วยเหลือสนับสนุนให้แก่บุคคลได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนมากที่สุด โดยสรุปแล้วลักษณะงานของกรมประชาสงเคราะห์มีข้อที่น่าสังเกตดังนี้

1. มีความหลากหลายของงาน (Diversification) ลักษณะงานของกรมประชาสงเคราะห์จะมีบริการที่ให้แก่ประชาชนอย่างหลากหลาย จะเห็นได้ว่ามีประชาชนกลุ่มเป้าหมายหลายประเภท ได้แก่ เด็ก เยาวชน ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย คนพิการ สตรีวัยทำงาน คนชรา ผู้ประสบภัย ชาวเขา สมาชิกนิคม ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ฯลฯ ซึ่งแต่ละประเภทก็มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันทำให้ต้องมีเทคนิคการจัดบริการที่หลากหลายตามไปด้วย

นอกจากกลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการจะมีความหลากหลายมากแล้ว การจัดแบ่งส่วนราชการในส่วนภูมิภาคก็มีความหลากหลายมากมายเช่นกัน กล่าวคือ มีทั้งสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดและหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด ได้แก่ สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ที่จำแนกตามประชากรกลุ่มเป้าหมาย ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา นิคมสร้างตนเอง ฯลฯ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดจะเป็นที่รวมของความหลากหลายของงาน

2. การจัดแบ่งประเภทของงานกรมประชาสงเคราะห์ ลักษณะงานของกรมประชาสงเคราะห์ที่เป็นงานบริการประชาชนอาจจะจัดแบ่งโดยใช้วิธีที่แตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้จะเสนอแนวทางการจัดแบ่ง 2 วิธีการดังนี้

2.1 งานของกรมประชาสงเคราะห์ที่มีกฎหมายรองรับและงานของกรมประชาสงเคราะห์ที่วางระเบียบปฏิบัติ งานของกรมประชาสงเคราะห์ที่มีกฎหมายรองรับหมายถึง การปฏิบัติงานที่มีพระราชบัญญัติหรือเทียบเท่ากำหนดอำนาจหน้าที่และวางแนวปฏิบัติได้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น งานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กจะต้องปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 และพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479 งานรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 งานนิคมสร้างตนเองต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 งานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2484 งานส่งเสริมและควบคุมหอพักต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 งานส่งเสริมและควบคุมสมาคมอาสาปณิกสงเคราะห์ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอาสาปณิกสงเคราะห์ พ.ศ. 2517 เป็นต้น

งานของกรมประชาสงเคราะห์ที่มีการวางระเบียบปฏิบัติ ซึ่งเป็นระเบียบเพื่อการควบคุมการปฏิบัติงาน และกำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินหมุนเวียนที่ได้รับการจัดสรรมา เช่น ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2529 ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กภายในครอบครัว พ.ศ. 2528 ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์การ

จ่ายเงินอุดหนุนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน พ.ศ. 2536
 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีอุทกภัย
 พ.ศ. 2538 ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์
 สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2538

2.2 งานของกรมประชาสงเคราะห์ที่ปฏิบัติโดยใช้เงินอุดหนุน และงาน
 ของกรมประชาสงเคราะห์ที่ปฏิบัติโดยไม่ใช้เงินอุดหนุน

การให้บริการประชาชนผู้ด้อยโอกาสและประสบความเดือดร้อนที่กรม
 ประชาสงเคราะห์ดำเนินงานนั้นจะมีการใช้เงินอุดหนุนซึ่งจะมีงบประมาณที่ได้รับปกติใน
 ส่วนของหมวดเงินอุดหนุนประมาณร้อยละ 29 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรทั้งหมด

งานของกรมประชาสงเคราะห์ที่ปฏิบัติโดยใช้เงินอุดหนุนจะมีทั้งการปฏิบัติ
 โดยใช้เงินอุดหนุนดังกล่าวให้แก่ประชาชนโดยตรงและการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรภาค
 เอกชน ตัวอย่างเช่น งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการเด็ก งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิ
 การคนชรา งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนพิการ งานสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบ
 ภัย งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการครอบครัวและชุมชน งานส่งเสริมและสังคม
 สงเคราะห์ภาคเอกชน เป็นต้น

งานของกรมประชาสงเคราะห์ที่ปฏิบัติโดยไม่ใช้เงินอุดหนุน คือ งานใน
 กลุ่มงานบริหารงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน งานนิคมสร้างตนเอง งานวิจัย ฯลฯ

5.5 การจัดองค์การบริหารงานและโครงสร้างกรมประชาสงเคราะห์

ตามแผนงานอัตรากำลัง 3 ปี โดยได้ยึดถือกลุ่มงานที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้
 บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนางานสวัสดิ
 การสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ และแผนประชาสงเคราะห์แม่บทเป็นหลัก โดย
 ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน ดังนี้

(1) กลุ่มงานด้านบริการสงเคราะห์และฟื้นฟูความสามารถ

ทำหน้าที่ให้การสงเคราะห์บุคคลที่ถูกทอดทิ้งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น เด็กและเยาวชน คนไร้ที่พึ่ง เหว่น และขอทาน คนชรา สตรี คนพิการ รวมทั้ง การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ โดยเป็นการช่วยเหลือครอบครัวและให้การฝึกอาชีพ ฟื้นฟูสมรรถภาพ และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่เป็น ปัญหาและภาระแก่สังคมต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ศูนย์อำนวยความสะดวกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กองสวัสดิการสงเคราะห์ กองล้มมาอาชีพะสงเคราะห์ กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

(2) กลุ่มงานด้านพัฒนา

ทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่ยากจนไม่มีที่ดินทำกินให้มีถิ่นฐานสำหรับ ประกอบอาชีพ มีที่อยู่อาศัย มีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว และพัฒนาให้มีความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตสูงขึ้น อันเป็นการป้องกันมิให้กลายเป็นผู้เดือดร้อน ช่วยเหลือตนเองไม่ได้รวมถึงการพัฒนาและการสงเคราะห์ชาวเขาให้มีที่อยู่ที่ทำกินถาวร และมีอาชีพและความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กองนิคมสร้างตนเอง กองสงเคราะห์ชาวเขา และกองแบบแผนและสำรวจ

(3) กลุ่มงานด้านส่งเสริมและป้องกัน

ทำหน้าที่ 2 ลักษณะคือ ลักษณะวิชาการโดยการศึกษาค้นคว้า สำรวจ วิจัยปัญหาสังคมต่าง ๆ เพื่อเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไข และเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการทางด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ และเป็นลักษณะ งานด้านการให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาครอบครัว ส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมการจัดสวัสดิ การชุมชน ส่งเสริมงานอาชีพกิจสงเคราะห์และส่งเสริมองค์กรสังคมสงเคราะห์เอกชน และองค์กรประชาชน ให้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลืองาน สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้แก่ ประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กองวิชาการและแผน

งาน สถาบันวิจัยชาวเขา กองบริการชุมชน กองความมั่นคงแห่งสังคม กองการสังคม สงเคราะห์เอกชน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ

(4) กลุ่มงานด้านการบริหารทั่วไป

ทำหน้าที่ให้บริการสนับสนุนงานของกองต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ สำนักงานเลขานุการกรม กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง กองฝึกอบรม สำนักผู้ตรวจราชการกรม กองนิติกรรม และหน่วยตรวจสอบภายใน

นอกจากนี้ยังมีสำนักงานธรรมาเคราะห์ ซึ่งได้ดำเนินงานสถานธรรมาเคราะห์ในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์อีกด้วย

6. งานนิคมสร้างตนเอง

งานนิคมสร้างตนเองเป็นบริการทางสังคมสงเคราะห์รูปแบบหนึ่งซึ่งดำเนินการมาพร้อมกับการตั้งกรมประชาสงเคราะห์ เมื่อปี พ.ศ. 2483 โดยรัฐบาลในสมัยนั้นเห็นว่าประเทศไทยยังมีที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ทางเกษตรเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศยังมีฐานะยากจนประสบปัญหาขาดแคลนที่ดินทำกินเป็นของตนเอง บางส่วนอพยพเข้าไปอยู่อาศัยและมีอาชีพที่ไม่มั่นคงในเมืองหลวง ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย บางส่วนเข้าไปบุกรุกที่ดินของรัฐ ก่อให้เกิดชุมชนขนาดเล็กกระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบ เป็นการยากที่จะพัฒนาความเจริญของบ้านเมืองต่อไปในอนาคต รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะกระจายราษฎร ซึ่งแออัดกันอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมของเมืองหลวง ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง มีรายได้น้อย ไม่มีที่อยู่อาศัยและที่ทำกินเป็นของตนเอง ด้วยการนำที่ดินที่รกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมาจัดสรรให้ราษฎรดังกล่าวอพยพครอบครัวเข้าไปตั้งถิ่นฐานหรือประกอบอาชีพ

นิคมสร้างตนเองที่กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งขึ้นจำแนกออกเป็น 5 รูปแบบ คือ (กองนิคมสร้างตนเอง, 2543)

1. นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎรโดยทั่วไป เป็นนิคมสร้างตนเองที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และปัญหาสังคมด้านต่างๆ เช่น ราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกิน ราษฎรที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม ราษฎรที่ประสบภัยธรรมชาติ ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
- นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี
- นิคมสร้างตนเองตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
- นิคมสร้างตนเองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- นิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง
- นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
- นิคมสร้างตนเองพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
- นิคมสร้างตนเองเชียงพิณ จังหวัดอุดรธานี
- นิคมสร้างตนเองห้วยคล้า จังหวัดศรีสะเกษ
- นิคมสร้างตนเองขุนทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา
- นิคมสร้างตนเองรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
- นิคมสร้างตนเองธารโต จังหวัดยะลา
- นิคมสร้างตนเองโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
- นิคมสร้างตนเองทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

2. นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎรในเขตจังหวัดชายแดน และเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เป็นนิคมสร้างตนเองที่จัดตั้งขึ้น เพื่อความมั่นคงของชาติและเพื่อเป็นการบำรุงขวัญแก่ราษฎรที่อยู่ห่างไกลตามชายแดน อยู่ในเขตปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จำเป็นที่รัฐบาลต้องเข้าไปให้บริการ ในด้านต่างๆ เช่น การสร้างถนน แหล่งน้ำ การศึกษา การสาธารณสุขและจัดกองกำลัง ป้องกันรักษาความสงบ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการหลายฝ่าย ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองโพธิ์สัย จังหวัดหนองคาย
- นิคมสร้างตนเองคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร
- นิคมสร้างตนเองปราสาท จังหวัดสุรินทร์
- นิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
- นิคมสร้างตนเองกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- นิคมสร้างตนเองคลองน้ำใส จังหวัดสระแก้ว
- นิคมสร้างตนเองควนขนุน จังหวัดพัทลุง
- นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- นิคมสร้างตนเองลำโตมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี

3. นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎรเพื่อเป้าหมายทางการเมืองและเศรษฐกิจ เป็นนิคมสร้างตนเองที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออพยพราษฎรที่อพยพมาจาก จังหวัดอื่นๆ เข้าไปทำกินในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรและเป็นการสร้างดุลยภาพประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ ให้ได้สัดส่วนกับ ศาสนาอิสลาม ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล
- นิคมสร้างตนเองสุคีริน จังหวัดนราธิวาส
- นิคมสร้างตนเองศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
- นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดยะลา
- นิคมสร้างตนเองเบตง จังหวัดยะลา

4. นิคมสร้างตนเองในลักษณะพิเศษ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และแก้ไข ปัญหาทางการปกครอง เป็นนิคมสร้างตนเองที่จัดตั้งขึ้นเพื่อชักนำและส่งเสริมราษฎร ให้รู้จักประกอบอาชีพใหม่ๆ ที่คนไทยยังไม่คุ้นเคย โดยอาชีพดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานต่อ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ สามารถที่จะขยายให้กว้างขวางต่อไปได้ในอนาคต ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง
- นิคมสร้างตนเองเลี้ยวใหม่ จังหวัดสุรินทร์
- นิคมสร้างตนเองทุ่งसान จังหวัดพิษณุโลก
- นิคมสร้างตนเองบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (พื้นที่ครอบคลุม จังหวัด สุโขทัย กำแพงเพชร และพิจิตร)

5. นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎรจากเขตที่มีพื้นที่น้ำท่วม เป็นนิคมสร้างตนเองเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน ตามโครงการการสร้างเขื่อนไฟฟ้าของรัฐบาล ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่
- นิคมสร้างตนเองกัวลม จังหวัดลำปาง
- นิคมสร้างตนเองลำน้ำน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์
- นิคมสร้างตนเองกระเสี้ยว จังหวัดสุพรรณบุรี
- นิคมสร้างตนเองลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์
- นิคมสร้างตนเองห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี
- นิคมสร้างตนเองลำน้ำอุบล จังหวัดสกลนคร
- นิคมสร้างตนเองโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู
- นิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา
- นิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
- นิคมสร้างตนเองลำโตมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี

สำหรับนิคมสร้างตนเองที่ถอนสภาพให้จังหวัดดำเนินการแล้ว จำนวน 15 นิคม ได้แก่

1. นิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร จังหวัดเพชรบุรี
2. นิคมสร้างตนเองทับทิม จังหวัดสระบุรี
3. นิคมสร้างตนเองเขาบ่อแก้ว จังหวัดนครสวรรค์
4. นิคมสร้างตนเองบึงพลาญ จังหวัดอุดรธานี
5. นิคมสร้างตนเองบ้านโตก จังหวัดเพชรบูรณ์
6. นิคมสร้างตนเองสาริกา จังหวัดนครนายก
7. นิคมสร้างตนเองห้วยทับทัน จังหวัดสุรินทร์
8. นิคมสร้างตนเองถลุง จังหวัดภูเก็ต
9. นิคมสร้างตนเองบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
10. นิคมสร้างตนเองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
11. นิคมสร้างตนเองร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
12. นิคมสร้างตนเองลิซล จังหวัดนครศรีธรรมราช
13. นิคมสร้างตนเองเลี้ยงโคนม จังหวัดสระบุรี
14. นิคมสร้างตนเองแวง จังหวัดนราธิวาส
15. นิคมสร้างตนเองปรีอใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ

ขั้นตอนและวิธีการจัดนิคมสร้างตนเอง (กองนิคมสร้างตนเอง, 2543)

การดำเนินการจัดนิคมสร้างตนเอง มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ

(1) ทำโครงการเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

(2) เสนอสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อ

บรรจุในแผนพัฒนาฯ

(3) ตั้งกรรมการสำรวจคัดเลือกพื้นที่

- (4) เสนอกรมป่าไม้พิจารณาอนุญาตใช้พื้นที่
- (5) เสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้จำแนกออกเป็นที่จัดสรร
- (6) ขอออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคม

2. ขั้นตอนดำเนินการ

(1) วางผังนิคม

- ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินสำรวจและวิเคราะห์ดิน
- แบ่งพื้นที่และวางผังแปลงที่ดิน

(2) คัดเลือกราษฎรเข้าเป็นสมาชิกนิคม (ตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511) จะต้องมีความสมบัติดังนี้

- สัญชาติไทย บรรลุนิติภาวะ เป็นหัวหน้าครอบครัว
- ประพฤติตนดี ปฏิบัติตามระเบียบ ชยัน ร่างกายสมบูรณ์
- ไม่วิกลจริตพื้นเพื่อน ไม่สมประกอบ
- ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีเล็กน้อยไม่พอแก่การครองชีพ
- ไม่มีอาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดในขณะนั้นพอแก่การครองชีพ

3. ขั้นพัฒนาและถอนสภาพนิคมสร้างตนเอง

ดำเนินการในลักษณะพัฒนาชนบทสมบูรณ์แบบ

(1) การพัฒนาสาธารณูปโภค เพื่ออำนวยความสะดวกและปลอดภัยให้แก่ชุมชน ได้แก่ การสร้างถนนเชื่อมติดต่อระหว่างหมู่บ้านภายในนิคมฯ และถนนติดต่อชุมชนภายนอกเพื่อเพิ่มเส้นทางคมนาคมและเส้นทางลำเลียงผลผลิตไปจำหน่าย การจัดหาแหล่งน้ำบริโภคใช้สอย เช่น การขุดบ่อน้ำผิวดิน การขุดบ่อบาดาล และระบบประปา เพื่อให้มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี และจัดสร้างระบบชลประทานขนาดเล็กหรือการพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆ เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น สระน้ำ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสามารถประกอบอาชีพการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักได้ตลอดฤดูกาล

นอกจากนี้ยังมีการขยายเขตไฟฟ้าเข้าสู่ฝั่งจัดสรรและจัดบริการสาธารณะอื่น ๆ เช่น โรงเรียน สถานีอนามัย สถานีตำรวจ ตลาด และย่านการค้าของชุมชนในนิคมฯ

(2) การพัฒนาอาชีพครบวงจร ตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 กำหนดให้สมาชิกนิคมต้องใช้ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เฉพาะเพื่อทำการเกษตร ดังนั้นกรมประมงกระทรวงจึงได้นำรูปแบบของการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมในลักษณะครบวงจรเพื่อทำให้สมาชิกนิคมมีรายได้สูงขึ้นอย่างมั่นคงจนสามารถช่วยเหลือตนเองได้

(3) การพัฒนาสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต มุ่งให้ครอบครัวและชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีหรือได้รับการตอบสนองความต้องการตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ

(4) การพัฒนาการเมืองการปกครอง ได้กำหนดรูปแบบการปกครองในนิคมสร้างตนเองโดยแบ่งพื้นที่เป็นเขต มีหัวหน้าเขตซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกนิคม และคณะกรรมการส่งเสริมเขตรับผิดชอบการปกครองในเขตพื้นที่ของตนเองภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่นิคม ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกนิคมได้เรียนรู้ระบบการปกครองตนเองตามแนวทางประชาธิปไตยและเน้นการวางรากฐานก่อนที่จะมอบให้จังหวัดรับไปดำเนินงานในรูปของการปกครองท้องถิ่นต่อไป

(5) การออกเอกสารสิทธิในที่ดิน ตามวัตถุประสงค์ของการจัดนิคมสร้างตนเอง นอกจากจะเน้นการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรแล้ว ยังจะต้องดำเนินการให้สมาชิกนิคมได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง และเป็นมรดกตกทอดไปยังลูกหลาน ซึ่งตามมาตรา 11 และ 12 ของพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 ได้กำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ว่า "... เมื่อสมาชิกนิคมได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว และได้เป็นสมาชิกนิคมมาเป็นเวลาเกินกว่า 5 ปี ทั้งได้ชำระเงินช่วยเหลือที่รัฐบาลได้ลงไป และชำระหนี้เกี่ยวกับกิจการของนิคมให้แก่ทางราชการเรียบร้อยแล้ว ให้ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์(น.ค 3) ให้แก่ผู้นั้น ซึ่งผู้ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์แล้วจะไปขอให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ แต่ภายใน 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำ

ประโยชน์ในที่ดิน ผู้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินจะโอนที่ดินไปยังผู้อื่นไม่ได้ นอกจากการตกทอดโดยทางมรดก...”

4. ขั้นตอนสภาพนิคม

(1) คณะกรรมการตรวจสอบผลการจัดนิคมฯ ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด ได้แก่

- วางผังแบ่งแปลงและจัดคนเข้าอยู่ครบถ้วน
- สร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานเสร็จ/ สมควรแก่สภาพท้องถิ่น
- สมาชิกตั้งเคหสถานและมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าเกษตรกรท้องถิ่น
- ออก น.ค. 3 ให้สมาชิกครบถ้วน

(2) คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ประกาศสิ้นสภาพนิคมฯ ในราชกิจจานุเบกษา และส่งมอบให้จังหวัด

ปัจจุบันมีนิคมสร้างตนเองที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์ 44 นิคม ใน 35 จังหวัด มีพื้นที่ 6,185,282 ไร่ ได้จัดสรรที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้กับราษฎรไปแล้วจำนวน 246,296 ครอบครัว พื้นที่จำนวน 3.7 ล้านไร่

- เป็นพื้นที่ทางการเกษตรจำนวน 3.5 ล้านไร่ มีผลผลิตรวมเป็นมูลค่า 8,323.9 ล้านบาท/ปี
- พื้นที่รกร้างไม่มีมูลค่าในอดีต ปัจจุบันพื้นที่เหล่านี้มีมูลค่าสูงขึ้นเนื่องจากการพัฒนาในด้านต่างๆ ประมาณ 229,261 ล้านบาท
- สามารถสร้างครอบครัวให้มีความมั่นคง ประกอบอาชีพทางการเกษตร สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวโดยเฉลี่ยสูงกว่า 20,000 บาท/คน/ปี เป็นจำนวน 48.8% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่นอกเขตนิคมฯ (45.9%)
- บุตรหลานได้รับการศึกษาในระดับภาคบังคับจำนวน 97,155 คน (99.7% เมื่อเทียบกับนอกเขตนิคมฯ 99.3%) และขณะนี้กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา

และระดับอุดมศึกษา เป็นจำนวน 81,104 คน (มัธยมศึกษา 68,504 คน อุดมศึกษา 12,600 คน)

- คนชราและคนพิการจำนวน 16,860 คน และได้รับการดูแลจากครอบครัว
- ยกกระดับเป็นหมู่บ้านตามกรมการปกครองจำนวน 1,771 หมู่บ้าน มีระดับการพัฒนาเท่าและสูงกว่าเกณฑ์ กชช 2 ค. 99.2 % เทียบกับนอกเขตนิคมฯ เพียง 98.7% มีพื้นที่บางแห่งอยู่ในเขตเทศบาลและ อบต.
- มีสถานศึกษาตั้งแต่ระดับประถมถึงอุดมศึกษาและหน่วยราชการอื่นที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมฯ
 - มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 1,746 หมู่บ้าน
 - น้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้สอยตลอดปีจำนวน 1,597 หมู่บ้าน
 - ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันพัฒนาในด้านต่างๆ จำนวน 114,393ครัวเรือน (กลุ่มอาชีพทางการเกษตร, นอกการเกษตรและสหกรณ์)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สวัสดี ศรีสุวรรณ (2537) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอแม่สะเรียง โดยสำรวจความรู้ความเข้าใจกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 69 คน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสภาตำบล ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการศึกษาของคณะกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภาตำบล
2. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภาตำบล

ธีระเดช วงษ์ราช และคณะ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน

ตำบล พุทธศักราช 2537 ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาคณะกรรมการบริหารของ
ส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ประชากรตัวอย่างคือคณะกรรมการ
บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากกลุ่ม
4 จังหวัด จำนวน 17 อบต. จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์
ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้วยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. ปัจจัยที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ การยอมรับในนโยบายของผู้ปฏิบัติ
3. ปัจจัยที่มีคะแนนต่ำสุดคือ กระบวนการติดต่อสื่อสาร
4. ปัจจัยกระบวนการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กันทุกปัจจัย ยกเว้นการยอมรับในนโยบายของผู้ปฏิบัติและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

โดยสรุปแล้วการวิจัยครั้งนี้พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยอมรับในนโยบายสูงที่สุด ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยการติดต่อสื่อสารนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพราะเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันเกือบทุกปัจจัยแต่ในการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จึงควรที่จะพัฒนา ในจุดนี้ต่อไป

พิชิต ภูติจันทร์ และคณะ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะจิตของคณะกรรมการสภาตำบลต่อการให้สภาพตำบลเป็นนิติบุคคล ได้ศึกษาในคณะกรรมการสภาตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่ในอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 411 คน สรุปผลได้ว่าแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีภูมิลำเนาอยู่ในขนาดใหญ่เป็นเกษตรกร จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อายุระหว่าง 41 - 55 ปี ส่วนร่วมในการเมืองระดับต่ำ และไม่ค่อยจะได้ติดตามข่าวสารการเมือง วิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติเห็นด้วยต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคล ในทางบวกทุกกลุ่ม
 2. กรรมการสภาตำบลที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 3. กรรมการสภาตำบลที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 4. กรรมการสภาตำบลที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 5. กรรมการสภาตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 6. กรรมการสภาตำบลที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 7. กรรมการสภาตำบลที่มีปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 8. กรรมการสภาตำบลที่มีปัจจัยการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 9. ปัจจัยภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ และ การติดตามข่าวสารการเมืองมีอิทธิพลต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคล ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีอิทธิพลต่อการยกฐานะตำบลเป็นนิติบุคคล
- กฤษฎา ชุ่มชื่นดี (2539 : 69) ได้ศึกษาการหาความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทองส่วนมากจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ คือระดับประถมศึกษาเท่านั้น ซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคต รัฐจึงควรส่งเสริมและ

สนับสนุนให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ชุมชนที่ห่างไกล และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ภายในชุมชนเองให้มากที่สุด และยังพบอีกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทองมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาที่ออกมาแสดงให้เห็นถึงความไม่พร้อมและไม่เข้มแข็งเท่าที่ควรขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ทราบในเรื่องโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

โกวิท พวงงาม (2539 : 35) ได้สำรวจปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2538 โดยภาพรวมพบประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกันดังนี้

1. อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ใน อบต. พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคดังนี้
 - 1.1 ยังไม่มีสถานที่ตั้ง อบต. เป็นของตนเอง
 - 1.2 สถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ใน อบต. ยังไม่พร้อม ไม่ดี และมีไม่เพียงพอ
2. เกี่ยวกับความรู้ความสามารถพบว่าที่ยังเป็นปัญหามีดังนี้
 - 2.1 ไม่ค่อยมีความรู้และประสบการณ์ก็กลัวทำงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร
 - 2.2 ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบ ระเบียบ ข้อบังคับของ อบต. และไม่ค่อยรู้เรื่องการทำงานในบทบาทหน้าที่
 - 2.3 ประชาชนทั่วไปยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือ
 - 2.4 ปลัด อบต. ที่ตั้งเป็นการชั่วคราว ยังไม่มีความรู้และไม่ทำงาน ทำงานไม่ทัน ประชานฯ ยังไม่ค่อยมีความรู้
3. เกี่ยวกับการจัดการใน อบต. พบว่าที่ยังมีปัญหามีดังนี้
 - 3.1 งบประมาณล่าช้า งบประมาณน้อย ยังขาดแคลนและไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ
 - 3.2 การประชุมของสมาชิก อบต. ไม่ตรงต่อเวลา ไม่พร้อมเพรียงกัน ไม่ค่อยลงรอยกัน

3.3 บทบาทของผู้หญิงในที่ประชุมยังมีน้อย

3.4 การแสดงความคิดเห็นยังไม่กล้าแสดงออก

3.5 ทำงานไม่ทัน งบประมาณและการจัดสรรยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร

3.6 ขาดเจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี และประธานยังประกาศรับสมัคร
ไม่ถูกต้อง

3.7 ขาดความสามัคคี การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ที่ดี

จารุพรรณ สุตวณิช (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการพัฒนาชนบทมากในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง การปกครอง และด้านสังคมและวัฒนธรรม และมีบทบาทน้อยในด้านเศรษฐกิจ และพบว่าสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท

จรัส สุวรรณมาลา (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต" โดยทำการสัมภาษณ์บุคคลระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในพื้นที่ประกอบกับการใช้การสังเกตการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผน การจัดทำบัญชี การประชุม และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสำนักงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 15 ตำบล ใน 5 จังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศไทย

1. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ มีจุดเด่น คือ มีโครงสร้างองค์การที่เล็กและมีความยืดหยุ่นสูง มีบุคลากรแบบ Paraprofessional ซึ่งประกอบด้วย บุคคลในท้องถิ่นทั้งสิ้น มีการทำงานเป็นทีม มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อชุมชนของตนเองสูง ในด้านปัจจัยแวดล้อมมีหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การเอกชน (NGOs) ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาชนบท และจัดบริการพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งสภา

ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถประสานงานขอความช่วยเหลือและจัดทำกิจกรรมร่วมกันได้

2. สภาพและองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ มีข้อด้อยที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การวางแผน และการจัดทำงบประมาณ การบริหารจัดการ และบุคลากร

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารระดับอำเภอและจังหวัด และจากการสังเกตการณ์ สภาพปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารงานบุคคล มีดังนี้ (กรมการปกครอง, 2539 : 98)

1. ขาดแคลนบุคลากร โดยเฉพาะช่างโยธา เจ้าหน้าที่การเงิน แม้ว่าในช่วงแรกอำเภอได้ให้เจ้าหน้าที่ของอำเภอลงไปช่วยปฏิบัติงาน แต่ก็ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้ก็มีงานประจำของตนดังกล่าวแล้ว

2. ลูกจ้างชั่วคราวยังไม่เข้าใจระบบการปฏิบัติงานประจำวัน ยังรู้สึกขาดความมั่นคงในการทำงาน ค่าตอบแทนต่ำ และยังไม่มียกเลิกประกันในเรื่องการจ้างงาน ซึ่งกรณีนี้มีแนวโน้มสูงที่ลูกจ้างจะลาออกไปทำงานอื่น

3. ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ไปดำรงตำแหน่งหรือช่วยปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น พัฒนาการยังไม่มีอำนาจในด้านการกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ ทำให้เกิดความกังวลใจและไม่มั่นใจ ในการปฏิบัติงานว่าจะสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ บางคนต้องถอนตัวออกมากลางคัน

4. เมื่อข้าราชการที่ไปช่วยปฏิบัติงานถอนตัวออกจากองค์การบริหารส่วนตำบล และมีการบรรจุพนักงานส่วนตำบลลงไปแทน บุคลากรเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จะต้องเริ่มต้นเรียนรู้งานใหม่ทั้งหมด ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระยะหนึ่ง และเสี่ยงต่อการเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ประเด็นนี้นอกจากจะกระทบต่อองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงแล้ว ยังกระทบต่อการปฏิบัติงานในการกำกับดูแลตามบทบาทหน้าที่ของอำเภอ

และจังหวัดด้วย โดยเฉพาะการให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ในด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ เจ้าหน้าที่ยังขาดความแม่นยำในระเบียบเกี่ยวกับการเงินและการคลัง ด้านการบริหารพัสดุ องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งยังไม่มีสถานที่ทำการที่ถาวรเป็นของตนเอง และบางแห่งไม่ได้ดำเนินการโอนทรัพย์สินจำพวกอาคารและที่ดินให้เป็นที่ยอมรับถูกต้องตามกฎหมายขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และในบางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย

อารี วากะมะ และคณะ (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นโดยการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไปปฏิบัติกรณีศึกษาตำบลเกาะแก้ว และตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงประสิทธิผลของการนำนโยบายดังกล่าวและเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนใน 2 ตำบลรวม 198 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและโดยการเลือกตั้ง จำนวน 56 คน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ให้การยอมรับและรับรู้เกี่ยวกับ อบต. และเห็นว่าผลการดำเนินงานของ อบต. มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบายที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์การ การสนับสนุนจากองค์กรอื่นในระดับสูง และโครงสร้างที่เหมาะสม แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อบต. ครั้งที่ผ่านมาจะเลือกตัวบุคคลมากกว่านโยบาย โดยให้เหตุผลว่ารู้จักมักคุ้นกับผู้สมัคร หรือเป็นญาติกับผู้สมัครหรือเคยช่วยงาน กิจกรรมในหมู่บ้าน

สะมะแอ มะแซ (อ้างถึงในเรวัต สมบัติทอง, 2543 : 37) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนใหญ่การศึกษาระดับต่ำ เมื่อได้เป็นคณะกรรมการบริหารแล้วไม่สามารถที่จะศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง และระเบียบในการปฏิบัติงานของการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ทำให้ไม่เข้าใจวิธีการบริหารงาน ต้องอาศัยข้าราชการหรือพนักงานแนะนำจะมีความรู้บ้าง เฉพาะเท่าที่ได้รับการอบรมหรือจากคำชี้แจงของข้าราชการ สำหรับกรรมการบริหารที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเคยผ่านงานราชการมาแล้ว พอจะเข้าใจในวิธีการบริหารงานบ้าง หรือเข้าใจบ้างไม่ชัดเจน จึงไม่กล้าที่จะบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด สำหรับในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า กิจกรรมหรือโครงการส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการประเภทโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ซ่อมถนน สร้างคูน้ำ สร้างศาลา อาคารเอนกประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทอาคารเอนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างขึ้นโดยไม่มีเป้าหมายแน่ชัดว่าเพื่อวัตถุประสงค์อะไร เท่าที่พบปล่อยให้ว่างยังไม่ได้ทำกิจกรรมต่อเนื่องจากโครงการดังกล่าว สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่จะสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเอง เช่น ฝึกอาชีพ ส่งเสริมอาชีพเดิมให้มีคุณภาพดีขึ้นนั้นในการศึกษาครั้งนี้ไม่พบ

นันทภพ เอื้ออารี (อ้างถึงในเรวัต สมบัติทอง, 2543 : 38) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผลการศึกษาพบว่า

ในด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่

- อายุไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่แต่อย่างใด

- ระดับการศึกษา คณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่มากที่สุด คือร้อยละ 66.7 รองลงมาได้แก่คณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 33.3

ในด้านการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงาน

- อายุ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุต่างกันมีการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงานมากที่สุด ร้อยละ 10.7 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 37.0 และคณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 22.2 จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการบริหารที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จะมีการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงานมากที่สุดเนื่องจาก คณะกรรมการบริหารจะเป็นผู้ที่มิประสพการณ์และมีอิทธิพลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้ประสานประโยชน์ให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งได้แก่ กำนัน

- ระดับการศึกษาคณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาต่างกันมีการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะมีการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงานมากที่สุด ร้อยละ 74.1 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 18.5 และอาชีวศึกษา ร้อยละ 7.4 จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการบริหารที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีการติดตามประเมินผลและการดำเนินงานตามแผนงานมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับมัศึกษามีความสนใจและติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจังซึ่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ในด้านการดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

- อายุ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี เห็นว่าวิธีการดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มีผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด ร้อยละ 50.0 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 25.0 และคณะกรรมการบริหารที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.0 จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการบริหารที่อยู่ในวัยกลางคน มีความคิดเห็นว่า วิธีการดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มีผลต่อความสามารถในการดำเนินงานมากที่สุด เพราะบุคคลใน

วิจัยนี้ต้องการมีการเปลี่ยนแปลงให้วิธีการดำเนินงานที่ถูกต้องรวดเร็วเป็นระบบ รวมทั้งต้องการให้มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการดำเนินงานให้มากขึ้นกว่าเดิมเท่าที่เป็นอยู่

- ระดับการศึกษาของคณะกรรมการบริหารที่มีระดับการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารระดับมัธยมศึกษาจะมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ร้อยละ 62.5 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 37.5 และคณะกรรมการบริหารที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 0 จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาน้อยจะให้ความสำคัญต่อวิธีการดำเนินงานและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อที่จะได้นำความรู้มาใช้ในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

สถาบันดำรงราชานุภาพ (อ้างถึงในเรวัต สมบัติทอง, 2543 : 37) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาและอุปสรรค ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาในส่วนของบทบาท ของผู้หญิงในที่ประชุมมีน้อย การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมยังไม่กล้าแสดงออก การทำงานไม่ทัน งบประมาณและการจัดสรรยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร ตลอดจนสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดความสามัคคี การประสานงานในการทำงาน

วรรณวิไล วรวิกโรชิต (อ้างถึงในเรวัต สมบัติทอง, 2543 : 38) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนในภาคกลาง ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยสูงสุด รองลงมาคือการศึกษาสายอาชีพ ส่วนการจัดตั้งศูนย์การเรียนต่ำสุด เนื่องจากกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยจะเป็นไปตามธรรมชาติสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน และเป็นกิจกรรมที่มีมาเป็นระยะเวลายาวนาน การจัดกิจกรรมไม่มีระบบที่ยุ่งยาก กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีส่วนร่วมสูงสุด สำหรับศูนย์

การเรียนรู้เป็นกิจกรรมใหม่ ขั้นตอนการดำเนินงานมีมากกว่า ต้องมีองค์ประกอบในการจัดตั้ง เช่น สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ จึงต้องมีการจัดเตรียมเป็นผลให้กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมล่าสุด

น้ำทิพย์ ประทุมเวียง (อ้างถึงในเรวัต สมบัติทอง, 2543 : 40) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า

บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นด้าน ๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมประเพณีเข้าพรรษา งานวันสงกรานต์ ค่าเฉลี่ย 3.52 รองลงมาคือ ส่งเสริมการศึกษาในท้องถิ่น เช่น การรณรงค์การเข้าศึกษาต่อทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 3.15 และน้อยที่สุด การส่งเสริมการพัฒนาของผู้สูงอายุ เช่น การจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุ ฯลฯ ค่าเฉลี่ย 2.85

บทบาทด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ มีค่าเฉลี่ย 3.28 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นด้าน ๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านส่งเสริมให้มีการบำรุงรักษาถนน ค่าเฉลี่ย 3.59 รองลงมาคือ จัดให้มีน้ำใช้ในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.56 และน้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้มีสถานการกีฬาและที่พักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.80

บทบาทด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อมีค่าเฉลี่ย 3.05 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นด้าน ๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเมื่อมีกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและระงับโรคติดต่อในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.14 รองลงมาคือ แก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนติดยาเสพติด ค่าเฉลี่ย 3.06 และน้อยที่สุดด้านการรักษาสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.95

บทบาทด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีค่าเฉลี่ย 2.99 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นด้าน ๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชนเมื่อจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือหรือร่วมมือในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น

กับหน่วยงานต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 3.20 รองลงมาคือ ทำการป้องกันสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น ภัยน้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ ค่าเฉลี่ย 2.96 และน้อยที่สุดคือ ทำการลงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติตามความจำเป็น ค่าเฉลี่ย 2.83

บทบาทด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 2.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นด้าน ๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านส่งเสริมให้มีการพัฒนาความสะอาดด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งสาธารณะในวันสำคัญ ค่าเฉลี่ย 3.16 รองลงมาคือ รณรงค์ให้มีการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ ค่าเฉลี่ย 3.10 และน้อยที่สุดคือ รณรงค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 2.77

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
ที่นิคมสร้างตนเอง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิ
การสังคม ความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคม การบรรจุหรือการมีแผนงานไว้
ในแผนการปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี และปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิ
การสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง โดยได้กำหนดวิธีการ
วิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน
ในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง ทั้ง 44 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
ทั้งสิ้น 240 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดย เก็บรวบรวมข้อ
มูลจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง จำนวน 240
คน ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

นิคม	ชั้นของอบต					รวม
	1	2	3	4	5	
ภาคกลาง						
1. พระพุทธบาท จ. สระบุรี			3	2	13	18
2. จังหวัดลพบุรี			4	1	1	6
3. ตากฟ้า จ. นครสวรรค์				2	9	11
4. จังหวัดระยอง	2	1	3	2		8
5. คลองน้ำใส จ. สระแก้ว					5	5
6. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์			2	1	2	5
7. กระเสี้ยว จ. สุพรรณบุรี					2	2
รวม	2	1	12	8	31	55
ภาคเหนือ						
8. เชื้อนภูมิพล จ. เชียงใหม่					6	6
9. กิวลม จ. ลำปาง					2	2
10. ลำน่านาน จ. อุดรดิตต์				2	10	12
11. หุ่นสถาน จ. พิชณุโลก				4	6	10
12. บางระกำ จ. พิชณุโลก			6	1	6	13
13. หุ่นโพธิ์ทะเล จ. กำแพงเพชร				1	1	2
รวม			6	8	31	45
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
14. โพนพิสัย จ. หนองคาย					10	10
15. เชื้อนอุบลรัตน์ จ. ขอนแก่น		3			11	14
16. เชียงพิณ จ. อุดรธานี					7	7
17. โนนสัง จ. หนองบัวลำภู					4	4

ตาราง 1 ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง (ต่อ)

นิคม	ชั้นของอบต					รวม
	1	2	3	4	5	
18. กุฉินารายณ์ จ. กาฬสินธุ์					7	7
19. ลำปาว จ. กาฬสินธุ์					4	4
20. คำสร้อย จ. มุกดาหาร					4	4
22. ลำโดมน้อย จ. อุบลราชธานี				1	2	3
23. ลำโดมใหญ่ จ. อุบลราชธานี					2	2
24. ลำน้ำอูน จ. สกลนคร				1	1	2
25. ห้วยคด้า จ. ศรีสะเกษ				1	4	5
26. ปราสาท จ. สุรินทร์					4	4
27. เลียงไหม จ. สุรินทร์					13	13
28. บ้านกรวด จ. บุรีรัมย์				1	1	2
29. ลำตะคอง จ. นครราชสีมา	1	1	2	1	3	8
30. พิมาย จ. นครราชสีมา				1	4	5
รวม	1	4	2	6	89	102
ภาคใต้						
31. โคกโพธิ์ จ. ปัตตานี					2	2
32. ควนขนุน จ. พัทลุง					1	1
33. พัฒนากาครใต้ จ. สตูล					4	4
34. พัฒนากาครใต้ จ. ยะลา					4	4
35. ธารโต จ. ยะลา					6	6
36. สุคีริน จ. นราธิวาส					5	5
37. ศรีสาคร จ. นราธิวาส					2	2
38. เบตง จ. ยะลา					3	3

ตาราง 1 ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง (ต่อ)

นิคม	ชั้นของอบต					รวม
	1	2	3	4	5	
39. ชุนทะเล จ. สุราษฎร์ธานี				2		2
40. พระแสง จ. สุราษฎร์ธานี					1	1
41. รัตภูมิ จ. สงขลา				1	2	3
42. เทพา จ. สงขลา				1		1
43. ปากจั่น จ. ระนอง				2		2
44. ท้ายเหมือง จ. พังงา					2	2
รวม	0	0	0	6	32	38
รวมทั้งหมด	3	5	20	28	184	240

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประเภทหรือชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบรรจุหรือการมีแผนงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานจากกรมประชาสงเคราะห์ 8 ด้าน คือ การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ การสงเคราะห์ผู้ประสพภัย การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างเครื่องมือจากหนังสือ เอกสาร และวารสารต่าง ๆ

3.2 ศึกษาขอบข่ายการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และขอบข่ายงานด้านสวัสดิการสังคม จากเอกสาร หนังสือ วารสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 เสนอเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในด้านสำนวนภาษาและความถูกต้องของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้แก่นายอนันต์ ดิลระ ประชาสงเคราะห์จังหวัดสงขลา นายธีรโชค ไชยรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา และนายปกรณ์ พันธุ ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองกระเสี้ยว จังหวัดสุพรรณบุรี

3.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (TRY OUT) กับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน

4. การหาเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เมื่อตรวจดูความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาแล้ว นำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (กานดา พูนลาภทวี, 2530 : 211) ได้ค่าความเชื่อมั่น .97 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{S_{Tj}^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α_k	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_{Tj}^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_x^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดทั้งฉบับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการศูนย์พัฒนานิคมประจำภาค ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ เพื่อขอสนับสนุนข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ตลอดจนชี้แจงให้ทราบรายละเอียดในการศึกษาวิจัยและการกำหนดวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามทั้ง 240 ชุด ไปยังนิคมสร้างตนเองทั้ง 44 นิคม ใน 35 จังหวัด โดยขอความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนานิคมประจำภาคและเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเอง 44 นิคม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่แต่ละนิคม

3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนานิคมประจำภาคและเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองร่วมกันตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วทั้ง 240 ชุด คืนกองนิคมสร้างตนเอง

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และนำผลการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

6.1 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคม จะมีการให้คะแนนสำหรับผู้ตอบคำถามถูกต้องเท่ากับ 1 คะแนน และผู้ตอบคำถามผิด เท่ากับ 0 คะแนน แล้วนำผลรวมมาเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 0 – 11 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ

ระดับคะแนน 12 – 15 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 16 – 20 คะแนน หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจระดับสูง

6.2 ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ข้อความแต่ละข้อมีทางเลือกได้ 5 ทาง ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการจัดสวัสดิการสังคมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการจัดสวัสดิการสังคมมาก

ระดับ 3 หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการจัดสวัสดิการสังคมปานกลาง

ระดับ 2 หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการจัดสวัสดิการสังคมน้อย

ระดับ 1 หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการจัดสวัสดิการสังคมน้อยที่สุด

ต่อจากนั้นนำแต่ละข้อและแต่ละด้านมาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1964 : 158 - 159) คือ

ค่าเฉลี่ย 1.0000 – 2.3333	หมายถึง	องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.3334 – 3.6667	หมายถึง	องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.6668 – 5.0000	หมายถึง	องค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1 ค่าร้อยละ (percentage) ใช้วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 3 และตอนที่ 5 จากสูตร

$$\text{ร้อยละของจำนวนใด} = \frac{\text{ความถี่ของจำนวนนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

7.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ใช้วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 4 จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

7.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วัดการกระจายของข้อมูลในตอนต้นที่ 4 จากสูตร

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลัง

N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

7.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร t - test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}}$$

กำหนดให้	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	S^2_1	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	S^2_2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

7.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สูตร F - test

แหล่งความแปรปรวน (Source of Variance)	SS	df	Ms	F
ระหว่างกลุ่ม	SS_b	$k - 1$	Ms_b	Ms_b / Ms_w
ภายในกลุ่ม	SS_w	$N - k$	Ms_w	
รวม	SS_t	$N - 1$		

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F - distribution
	Ms_b	แทน	ความแปรปรวน (mean square) ระหว่างกลุ่ม
	Ms_w	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
ที่นิคมสร้างตนเอง ทำการศึกษาจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนในพื้นที่นิคม
สร้างตนเอง จำนวน 240 คน ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดัง
ต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการ
สังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์
3. การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประ
จําปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี
4. ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์
5. การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วน
ตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง
6. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาตัวแปร เพศ อายุ
ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านสวัสดิการสังคม ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน
ในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วน

ตำบล รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล การเคยได้รับการอบรม และภาคที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตาราง 2)

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.1 เป็นเพศชาย และเพศหญิงร้อยละ 27.9

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.1 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี รองลงมาร้อยละ 14.6 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี และร้อยละ 13.3 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 69.2 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขารัฐศาสตร์ รองลงมาร้อยละ 24.6 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ ร้อยละ 4.6 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิทยาศาสตร์ และร้อยละ 1.6 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขารัฐประศาสนศาสตร์

การทำงานด้านสวัสดิการสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.9 ไม่เคยทำงานด้านสวัสดิการสังคม และร้อยละ 27.1 เคยทำงานด้านสวัสดิการสังคม

ประสบการณ์หรือระยะเวลาที่ทำงานในตำแหน่งปลัด อบต. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.0 ได้ปฏิบัติมาเป็นระยะเวลา 1 – 5 ปี และร้อยละ 10.0 ได้ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.7 เป็น อบต. ชั้น 5 รองลงมาร้อยละ 11.7 เป็น อบต. ชั้น 4 ร้อยละ 8.3 เป็น อบต. ชั้น 3 ร้อยละ 2.1 เป็น อบต. ชั้น 2 และน้อยที่สุดร้อยละ 1.2 เป็น อบต. ชั้น 1

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.8 มีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 11.7 มีรายได้ 3 – 6 ล้านบาท ร้อยละ 8.3 มีรายได้ 6 – 12 ล้านบาท ร้อยละ 2.1 มีรายได้ 12 – 20 ล้านบาท และน้อยที่สุดร้อยละ 1.2 มีรายได้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป

การเคยได้รับการอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับงานด้านสวัสดิการสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 57.5 เคยได้รับการอบรม และร้อยละ 42.5 ไม่เคยได้รับการอบรม

จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในภาคต่าง ๆ ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.5 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาร้อยละ 22.9 อยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 18.8 อยู่ในภาคเหนือ และร้อยละ 15.8 อยู่ในภาคใต้

ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	173	72.1
หญิง	67	27.9
รวม	240	100.0
อายุ (ปี)		
20 - 30 ปี	35	14.6
31 - 40 ปี	173	72.1
41 - 50 ปี	32	13.3
51 - 60 ปี	-	-
รวม	240	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรีรัฐศาสตร์	166	69.2
ปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตร์	4	1.6
ปริญญาตรีนิติศาสตร์	59	24.6
ปริญญาโทรัฐศาสตร์	11	4.6
รวม	240	100.0
การเคยทำงานด้านสวัสดิการสังคม		
เคย	65	27.1
ไม่เคย	175	72.9
รวม	240	100.0

ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์หรือระยะเวลาที่ทำงานในตำแหน่งปลัด อบต.		
1 - 5 ปี	216	90.0
ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป	24	10.0
รวม	240	100.0
ประเภทหรือชั้นของ อบต. ที่ทำงาน		
ชั้น 1	3	1.2
ชั้น 2	5	2.1
ชั้น 3	20	8.3
ชั้น 4	28	11.7
ชั้น 5	184	76.7
รวม	240	100.0
รายได้ของอบต.		
ไม่เกิน 3 ล้านบาท	184	76.7
3 - 6 ล้านบาท	28	11.7
6 - 12 ล้านบาท	20	8.3
12 - 20 ล้านบาท	5	2.1
20 ล้านบาทขึ้นไป	3	1.2
รวม	240	100.0

ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การเคยได้รับการอบรมหรือได้รับความรู้ เกี่ยวกับงานด้านสวัสดิการสังคม		
เคย	138	57.5
ไม่เคย	102	42.5
รวม	240	100.0
จำนวน อบต. ที่อยู่ในภาคต่าง ๆ		
ภาคกลาง	55	22.9
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	102	42.5
ภาคเหนือ	45	18.8
ภาคใต้	38	15.8
รวม	240	100.0

2. ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์

จากการศึกษาพบว่าปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ 58.4 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคมระดับสูง ร้อยละ 40.8 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคมระดับปานกลาง และร้อยละ 0.8 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคมระดับต่ำ (ตาราง 3) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่าข้อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ร้อยละ 99.2 ข้อการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก รองลงมาคือร้อยละ 93.3 ตอบข้อศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์การประชาชนในหมู่บ้านที่ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเกิดสาธารณภัยต่างๆ ในเบื้องต้นก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากทางราชการถูก ร้อยละ 91.2 ตอบข้อการช่วยเหลือคนพิการที่สำคัญที่สุดคือ การมุ่งเน้นให้คนพิการสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวแทนการเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ถูก ร้อยละ 90.8 ตอบข้อการช่วยเหลือผู้สูงอายุทางที่ดีที่สุดคือ การไม่ส่งเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์ และข้อการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์เป็นการคัดเลือกครอบครัวที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและประสงค์จะรับเด็กไปอุปการะถูก ส่วนข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุดถึงร้อยละ 57.5 ข้อหลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ภายในวงเงินแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ไม่เกิน 3,000,000 บาท (สามล้านบาทถ้วน) รองลงมาร้อยละ 50 ที่ตอบข้อการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ผ่านการคัดเลือกแล้วให้คนละ 300 บาท/เดือน จนกว่าจะเสียชีวิต และร้อยละ 38.8 ตอบข้อคนไร้ที่พึ่งได้แก่ คนเร่ร่อน และคนขอทานผิด (ตาราง 4)

ตาราง 3 ระดับความรู้ความเข้าใจของปลัด อบต. ในการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์

ความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (0 - 11 คะแนน)	2	0.8
ระดับปานกลาง (12 - 15 คะแนน)	98	40.8
ระดับสูง (16 - 20 คะแนน)	140	58.4

ตาราง 4 ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการ
สังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์

ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหน้าที่ในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชน	196	81.7	44	18.3
2. การจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ผ่านการคัดเลือกแล้วให้คนละ 300 บาท/เดือน จนกว่าจะเสียชีวิต	120	50.0	120	50.0
3. ศูนย์บริการผู้สูงอายุทางสังคมเป็นสถานที่ให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กัน ตลอดจนเป็นสถานที่ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน	208	86.7	32	13.3
4. การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ดีที่สุดคือ การไม่ส่งเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์	218	90.8	22	9.2
5. คนพิการที่จะได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท/เดือน จำเป็นต้องได้รับการจดทะเบียน	217	90.4	23	9.6
6. สถานประกอบการเอกชนที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ต้องรับคนพิการ ที่มีความสามารถเข้าทำงาน	151	62.9	89	37.1

ตาราง 4 ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์ (ต่อ)

ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. การช่วยเหลือคนพิการที่สำคัญที่สุดคือ การมุ่งเน้นให้คนพิการสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวแทนการเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์	219	91.2	21	8.8
8. คนไร้ที่พึ่งได้แก่ คนเร่ร่อน และคนขอทาน	147	61.2	93	38.8
9. อบต. ไม่มีหน้าที่ในการให้การช่วยเหลือคนขอทานต่างด้าว	217	90.4	23	9.6
10. การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ การสงเคราะห์ช่วยเหลือให้แก่ครอบครัวหรือผู้ที่ประสบปัญหาทางสังคม เช่น หัวหน้าครอบครัวถึงแก่ความตาย ผู้ถูกเลิกจ้างว่างงาน ผู้ติดเชืหรือป่วยเป็นโรคเอดส์ ฯลฯ	187	77.9	53	22.1
11. ตามระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2529 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530 ให้ความช่วยเหลือเป็นเงินครอบครัวละไม่เกิน 2,000 บาท	161	67.1	79	32.9

ตาราง 4 ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์ (ต่อ)

ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
12. ภัยธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง อากาศหนาว ราษฎรขัดคัดขาดแคลนน้ำบริโภค และ ไข้สอย เป็นต้น	218	90.8	22	9.2
13. หลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ภายในวงเงินแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ไม่เกิน 3,000,000 บาท (สามล้านบาทถ้วน)	102	42.5	138	57.5
14. การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยไม่ใช่การชดใช้ความเสียหายให้กับผู้ประสบภัย	148	61.7	92	38.3
15. โครงการที่จะถ่ายโอนงานในปี 2544 ไม่ใช่การถ่ายโอนงานสถานสงเคราะห์เด็กให้กับ อบต.	159	66.2	81	33.8

ตาราง 4 ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์ (ต่อ)

ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
16. วิธีการช่วยเหลือเด็กที่ด้อยที่สุดคือ การไม่ส่งเด็กเข้าไปอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์	207	86.2	33	13.8
17. การเสริมสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	238	99.2	2	0.8
18. การจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์เป็นการคัดเลือกครอบครัวที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและประสงค์จะรับเด็กไปอุปการะ	218	90.8	22	9.2
19. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรประชาชนในหมู่บ้านที่ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเกิดสาธารณภัยต่างๆ ในเบื้องต้นก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากทางราชการ	224	93.3	16	6.7
20. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจะได้รับสนับสนุนเงินจากรัฐ ศูนย์ ละ 12,500 บาท	210	87.5	30	12.5

3. การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี

จากการศึกษาการบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี ปรากฏว่ามีการบรรจุแผนงานด้านสวัสดิการสังคมมากกว่าร้อยละ 50 ใน 4 ด้าน คือ ร้อยละ 76.7 มีแผนงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 69.6 มีแผนงานด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย ร้อยละ 52.9 มีแผนงานด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และร้อยละ 52.1 มีแผนงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ส่วนด้านที่เหลือมีการบรรจุแผนงานไม่ถึงร้อยละ 50 (ตาราง 5)

ตาราง 5 การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของ อบต. หรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี

แผนงาน	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ	184	76.7	56	23.3
2. ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	87	36.2	153	63.8
3. การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง	82	34.2	158	65.8
4. การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย	98	40.8	142	59.2
5. การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ	125	52.1	115	47.9
6. การสงเคราะห์ผู้ประสพภัย	167	69.6	73	30.4
7. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	79	32.9	161	67.1
8. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	127	52.9	113	47.1

4. ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

4.1 ภาพรวมศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.5013$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านแล้ว พบว่ามีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.8389$) มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านคือ ด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.0649$) ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย ($\bar{X} = 2.5823$) ด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ($\bar{X} = 2.3633$) และด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.3453$) ส่วนที่เหลืออีก 3 ด้าน มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ($\bar{X} = 2.0394$) ด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง ($\bar{X} = 1.9964$) และด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ($\bar{X} = 1.9743$) (ตาราง 6)

ตาราง 6 ภาพรวมศักยภาพการจัดการสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

การจัดการสวัสดิการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ	3.8389	0.7640	มาก
2. ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	2.3453	0.6406	ปานกลาง
3. การลงทะเบียนและจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง	1.9964	0.7072	น้อย
4. การลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อย	1.9743	0.7237	น้อย
5. การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ	2.0394	0.7071	น้อย
6. การลงทะเบียนผู้ประสบภัย	2.5823	0.6493	ปานกลาง
7. การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	2.3633	0.6229	ปานกลาง
8. ศูนย์ลงทะเบียนราษฎรประจำหมู่บ้าน	3.0649	0.7889	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.5013	0.4966	ปานกลาง

4.2 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8389$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ คือ รายข้อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ รายข้อได้มีการตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุ รายข้อได้มีการวางฎีกาเบิกเงินจากสำนักงานคลังจังหวัด รายข้อได้มีการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุคนละ 300 บาท/เดือน รายข้อได้มีการเก็บหลักฐานการเบิกจ่ายเงินและการจัดทำหนังสือรับรองต่าง ๆ และ รายข้อได้มีการรายงานผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด ส่วนรายข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 7)

ตาราง 7 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ

การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบต. ของท่านได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุ	3.8625	1.2584	มาก
2. อบต. ของท่านได้มีการพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุรายใหม่ในกรณีที่ผู้สูงอายุเดิมตายหรือพิจารณารายใหม่ทดแทน	3.4417	1.3212	ปานกลาง
3. อบต. ของท่านได้มีการจัดทำหนังสือรับรองต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ เช่น รับรองการตาย การทำพินัยกรรม ฯลฯ	3.2000	1.4266	ปานกลาง
4. อบต. ของท่านได้มีการเปิดบัญชีออมทรัพย์ในการโอนเงินให้กับผู้สูงอายุ	3.3750	1.6187	ปานกลาง
5. อบต. ของท่านได้มีการตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุเป็นประจำหรือไม่	3.7458	1.0619	มาก
6. อบต. ของท่านได้มีการวางฎีกาเบิกเงินจากสำนักงานคลังจังหวัดหรือไม่	4.1708	1.0021	มาก
7. อบต. ของท่านได้มีการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุคนละ 300 บาท/เดือน	4.4000	0.8812	มาก
8. อบต. ของท่านได้มีการเก็บหลักฐานการเบิกจ่ายเงินและหนังสือรับรองต่าง ๆ	4.4333	0.8749	มาก
9. อบต. ของท่านได้มีการรายงานผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด	3.9208	1.0891	มาก
เฉลี่ย	3.8389	0.7611	มาก

4.3 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.3453$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ คือ รายข้อการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ อบต. ที่รับผิดชอบ รายข้อการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุร่วมในกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ เช่น การแบ่งกลุ่มสนทนา กิจกรรมดนตรี การหัตถกรรม การเล่นเกมส์ ฯลฯ รายข้อการจัดกิจกรรมในด้านการหารายได้และให้การสนับสนุนผู้สูงอายุได้ประกอบอาชีพตามความสามารถเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเอง รายข้อการรักษาและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการมีมาตรการป้องกันดูแลสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายและอบรมให้ความรู้ รายข้อการเผยแพร่ข่าวสารและให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการ ด้านกฎหมายและปัญหาส่วนตัวของผู้สูงอายุ รายข้อการชี้แจงบริการของศูนย์ฯ ในที่ประชุม ผู้นำหมู่บ้าน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ รายข้อการให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัวเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และรายข้อการบริการด้านการออกกำลังกายและนันทนาการโดยการเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ การพบปะสังสรรค์ การทัศนอาจร ฯลฯ ส่วนรายข้อที่เหลืออยู่ในระดับน้อย (ตาราง 8)

ตาราง 8 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบต. ของท่านได้มีการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ อบต. ที่รับผิดชอบ	3.4458	1.1449	ปานกลาง
2. อบต. ของท่านได้มีการให้บริการด้านการ แพทย์ กายภาพบำบัด จักษุแพทย์ ฯลฯ ให้ กับผู้สูงอายุในเขต อบต.	2.1125	1.0224	น้อย
3. อบต. ของท่านได้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ร่วมในกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ เช่น การแบ่งกลุ่มสนทนา กิจกรรมดนตรี การหัตถกรรม การเล่นเกมส์ ฯลฯ	2.4750	1.0704	ปานกลาง
4. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการจัดกิจกรรมใน ด้านการหารายได้และให้การสนับสนุนผู้สูง อายุได้ประกอบอาชีพตามความสามารถเพื่อ ให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเอง	2.3375	0.9930	ปานกลาง
5. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการรักษาและส่งเสริม สุขภาพผู้สูงอายุด้วยการมีมาตรการ ป้องกันดูแลสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย และอบรมให้ความรู้	2.3958	1.0617	ปานกลาง
6. อบต. ของท่านได้มีการเผยแพร่ข่าวสารและ ให้คำปรึกษาหรือเกี่ยวกับการให้การช่วย เหลือทางด้านสวัสดิการ ด้านกฎหมายและ ปัญหาส่วนตัวของผู้สูงอายุ	2.5750	0.8931	ปานกลาง

ตาราง 8 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (ต่อ)

ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. อบต. ของท่านได้มีการชี้แจงบริการของศูนย์ฯ ในที่ประชุม ผู้นำหมู่บ้าน เช่น กำนัน ผู้ ใหญ่บ้าน ฯลฯ	2.6917	1.1226	ปานกลาง
8. อบต. ของท่านได้มีการประสานงานกับแพทย์ ในโรงพยาบาลใกล้เคียงมาทำการรักษา พยาบาลผู้สูงอายุในศูนย์ฯ รวมทั้งบริการ ด้านสุขภาพศึกษาและป้องกันโรคอย่างน้อยเดือน ละ 1 ครั้ง	1.9625	0.8694	น้อย
9. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการบริการให้ความรู้ ทางด้านโภชนาการ	2.3333	0.9448	น้อย
10. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการให้คำปรึกษา แก่ผู้สูงอายุและสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัว เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	2.4625	0.8573	ปานกลาง
11. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการบริการด้านการ ออกกำลังกายและนันทนาการโดยการเป็น ศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การ เล่นกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ การพบปะ สังสรรค์ การทัศนอาจร ฯลฯ	2.4000	1.0581	ปานกลาง
12. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการอบรมการ เตรียมการเป็นผู้สูงอายุหรือ การอบรมแก่ผู้ ที่กำลังจะพ้นวัยทำงาน	2.0292	0.8354	น้อย

ตาราง 8 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (ต่อ)

ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
13. อบต. ของท่านได้มีการอบรมอาสาสมัครในชุมชนเพื่อให้การดูแลเฝ้าระวังผู้สูงอายุที่ช่วยตนเองไม่ได้	2.0583	0.8561	น้อย
14. อบต. ของท่านได้มีการอบรมสมาชิกในครอบครัวและผู้สนใจในการดูแลผู้สูงอายุในบ้าน	2.0083	0.8963	น้อย
15. อบต. ของท่านได้เป็นสื่อกลางในการหาครอบครัวที่ยินดีที่จะให้การดูแลผู้สูงอายุในลักษณะครอบครัวอุปถัมภ์	2.0583	0.7953	น้อย
16. อบต. ของท่านได้ออกเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมกับศูนย์บริการผู้สูงอายุ	2.1792	0.8852	น้อย
เฉลี่ย	2.3453	0.6406	ปานกลาง

4.4 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่งโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.9964$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ (ตาราง 9)

ตาราง 9 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง

การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบต. ของท่านได้ดำเนินการสำรวจและช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่ง	2.2125	0.9614	น้อย
2. อบต. ของท่านได้ออกเยี่ยมบ้าน สอบสภาพความเป็นอยู่หาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง	2.1083	0.9962	น้อย
3. อบต. ของท่านได้จัดให้มีที่พักชั่วคราวให้กับคนไร้ที่พึ่ง	1.7417	0.8774	น้อย
4. อบต. ของท่านได้ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือครอบครัวคนไร้ที่พึ่งครอบครัวละไม่เกิน 2,000 บาท	1.8083	0.9355	น้อย
5. อบต. ของท่านได้ส่งเสริมอาชีพให้กับคนไร้ที่พึ่ง	2.1167	1.0243	น้อย
6. อบต. ของท่านได้พิจารณาและส่งเสริมให้คนไร้ที่พึ่งอยู่กับครอบครัวเป็นอันดับแรกก่อนส่งเข้าสู่สถานสงเคราะห์	2.1167	1.0243	น้อย
7. อบต. ของท่านได้มีการนำส่งคนไร้ที่พึ่งเข้ารับอุปการะในสถานสงเคราะห์	1.9167	0.8830	น้อย
8. อบต. ของท่านได้มีการติดตามประเมินผล การให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งทุกราย	1.9500	0.9882	น้อย
เฉลี่ย	1.9964	0.7072	น้อย

4.5 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.9743$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับน้อยทุกรายข้อ (ตาราง 10)

ตาราง 10 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย

การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบต. ของท่านได้จัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์คอยให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบปัญหาทางสังคมด้านต่าง ๆ	1.8917	0.9175	น้อย
2. อบต. ของท่านได้มีการให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยด้านเครื่องอุปโภคบริโภค	2.1458	0.9592	น้อย
3. อบต. ของท่านได้มีการให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยด้านค่ายานพาหนะ	1.8458	0.8316	น้อย
4. อบต. ของท่านได้มีการให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยด้านค่าอาหาร	1.8792	0.9273	น้อย
5. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาที่หัวหน้าครอบครัวถึงแก่กรรม	1.8458	0.8466	น้อย
6. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาที่หัวหน้าครอบครัวพิการหรือทุพพลภาพที่ไม่สามารถดูแลครอบครัวได้	1.9083	0.9009	น้อย
7. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาที่หัวหน้าครอบครัวเจ็บป่วยร้ายแรงที่ไม่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้	2.0083	0.9329	น้อย
8. อบต. ของท่านได้ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ถูกเลิกจ้าง ว่างงาน หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบด้วยเหตุสุดวิสัยอื่น ๆ เป็นเหตุให้มีรายได้น้อยลง	2.0375	0.8838	น้อย

ตาราง 10 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย (ต่อ)

การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9. อบต. ของท่านได้ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ หัวหน้าครอบครัวที่ติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรค เอดส์และมีผู้อุปการะ	1.9667	0.8768	น้อย
10. อบต. ของท่านได้ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ หัวหน้าครอบครัวไม่ได้ติดเชื้อเอดส์หรือผู้ ป่วยด้วยโรคเอดส์แต่ต้องอุปการะสมาชิกใน ครอบครัวที่ติดเชื้อหรือป่วยด้วยโรคเอดส์	1.8708	0.8258	น้อย
11. อบต. ของท่านได้ให้การสงเคราะห์ช่วย เหลือครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวที่ถึงแก่ กรรมด้วยโรคเอดส์ ผู้ติดเชื้อหรือป่วยด้วย โรคเอดส์ที่ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูครอบ ครัวได้	2.0833	1.0792	น้อย
12. อบต. ของท่านได้ให้การสงเคราะห์ครอบ ครัวผู้มีรายได้น้อย เพื่อเป็นทุนประกอบ อาชีพ การสงเคราะห์ตามความจำเป็น ค่า รักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ฯลฯ	2.2083	1.1600	น้อย
เฉลี่ย	1.9743	0.7237	น้อย

4.6 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.0394$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง 2 รายข้อ คือรายข้อการที่คนพิการในอบต. ได้รับการจดทะเบียนทุกคน และรายข้อได้มีการสำรวจข้อมูลคนพิการที่ยากไร้ ส่วนรายข้อที่เหลืออยู่ในระดับน้อย (ตาราง 11)

ตาราง 11 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ

การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. คนพิการในอบต. ของท่านได้รับการจดทะเบียน ทุกคน	2.6417	1.1447	ปานกลาง
2. อบต. ของท่านได้มีการสำรวจข้อมูลคนพิการที่ ยากไร้	2.5250	1.1854	ปานกลาง
3. อบต. ของท่านมีนักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ที่มี ความรู้ทางด้านสังคมสงเคราะห์ คอยให้คำ ปรึกษาแนะนำกับคนพิการหรือครอบครัวคน พิการที่ประสบปัญหา	1.9958	0.9659	น้อย
4. อบต. ของท่านได้ออกเยี่ยมบ้านคนพิการโดย เฉลี่ย 1 ครั้ง/เดือน	1.9292	0.9189	น้อย
5. อบต. ของท่านได้ดำเนินการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ ให้กับคนพิการ 500 บาท/เดือน เป็นประจำทุก เดือน จนกว่าคนพิการจะเสียชีวิต	1.8792	1.0052	น้อย
6. อบต. ของท่าน ได้จัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับ คนพิการในด้านต่าง ๆ เช่น สิทธิของคนพิการ	1.6750	0.8499	น้อย
7. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพให้กับ คนพิการ	1.7875	0.9013	น้อย
8. อบต. ของท่านได้มีการจัดหางานให้กับคนพิการ	1.8333	1.0090	น้อย
9. อบต. ของท่านมีการติดตามผลการให้ความช่วย เหลือคนพิการอย่างสม่ำเสมอ	2.0875	1.0961	น้อย
เฉลี่ย	2.0394	0.7071	น้อย

4.7 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.5823$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับน้อย 4 รายข้อ คือรายข้ออบต. ได้จัดส่งนักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านสังคมสงเคราะห์ออกไปเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ของประชาชนอยู่เสมอ รายข้ออบต. ได้ให้ความช่วยเหลือเงินเป็นค่าจัดการศพให้แก่ครอบครัวผู้ประสพภัยที่เสียชีวิต ค่ารักษาพยาบาล เงินทุนประกอบอาชีพและเงินทุนการศึกษา ฯลฯ รายข้ออบต. ได้ให้การช่วยเหลือด้านการจัดเลี้ยงอาหารตามความจำเป็น จัดสร้างหรือดัดแปลงสถานที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสพภัย และรายข้ออบต. จัดส่งผู้ประสพภัยเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์ ส่วนรายข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 12)

ตาราง 12 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบต. ของท่านได้จัดให้มีแผนป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน	2.7583	1.0862	ปานกลาง
2. อบต. ของท่านได้จัดเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่ ยาน พาหนะ เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือที่จำ เป็นในการเตรียมความพร้อมที่จะให้การ สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยได้ทัน ทั่วถึง	2.7125	1.0453	ปานกลาง
3. อบต. ของท่านได้จัดให้มีการฝึกอบรม การให้ความ รู้เกี่ยวกับการป้องกันกาณ์การเฝ้าระวังภัยต่าง ๆ	2.8667	1.0972	ปานกลาง
4. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ต่าง ๆ อบต. ของท่านได้ยึดหลักการให้ความ ช่วยเหลือตามความเสียหายตามความจำเป็น เร่งด่วน	3.1000	1.1196	ปานกลาง
5. ในกรณีที่เกิดภัย อบต. ของท่านได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ ที่ออกไปยังที่เกิดเหตุ เพื่อสำรวจข้อมูลความ เสียหายต่าง ๆ แล้วรายงานให้ อบต. ทราบ และได้ให้ความช่วยเหลืออย่างทันทั่วถึง	2.8708	1.0688	ปานกลาง
6. อบต. ของท่านได้จัดส่งนักสังคมสงเคราะห์หรือ เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านสังคมสงเคราะห์ออกไป เยี่ยมเยียนให้คำปรึกษา แก่ไขปัญหาข้อขัดข้อง ต่าง ๆ ของประชาชนอยู่เสมอ	2.2667	0.9915	น้อย

ตาราง 12 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย (ต่อ)

การสงเคราะห์ผู้ประสพภัย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. อบต. ของท่านได้ให้ความช่วยเหลือเงินเป็นค่าจัดการศพให้แก่ ครอบครัวผู้ประสพภัยที่เสียชีวิต ค่ารักษาพยาบาล เงินทุนประกอบอาชีพ และเงินทุนการศึกษา ฯลฯ	2.0542	1.0069	น้อย
8. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือวัสดุสมทบสร้างหรือซ่อมแซมบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ซึ่งผู้ประสพภัยเป็นเจ้าของที่ได้รับความเสียหาย	2.4542	1.0697	ปานกลาง
9. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือด้านการจัดเลี้ยงอาหารตามความจำเป็น จัดสร้างหรือดัดแปลงสถานที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสพภัย	2.1625	0.9163	น้อย
10. อบต. ของท่านได้มีการสร้างเครือข่ายระหว่าง อบต. อื่น ๆ หรือชุมชนอื่น ๆ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อเกิดสาธารณภัย	2.4625	1.0014	ปานกลาง
11. อบต. ของท่านจัดส่งผู้ประสพภัยเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์	2.1958	1.0058	น้อย
12. อบต. ของท่านได้ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการเข้ามาช่วยเหลือผู้ประสพภัยในพื้นที่	3.0833	1.1577	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.5823	0.6493	ปานกลาง

4.8 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.3633$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อ คือ รายข้ออบต. ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการสำรวจ ตรวจตรา การให้การช่วยเหลือแก่เด็กเร่ร่อน ขอดทาน และประพฤติดังไม่เหมาะสมกับวัย รายข้ออบต. มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก รายข้ออบต. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็ก รายข้ออบต. ได้ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน ในการช่วยเหลือเด็กกรณีเด็กถูกทำร้าย ถูกละเมิดทางเพศ เด็กถูกล่วงลวงค้าประเวณี รายข้ออบต. ได้จัดกิจกรรมเชิงรุก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กลงสู่ชุมชนและหมู่บ้าน รายข้ออบต. เห็นว่าปัญหาด้านเด็กเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน รายข้ออบต. เห็นว่าการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้ได้ผลทันที่จะต้องมีการร่วมมือกันหลายฝ่าย รายข้ออบต. ได้ให้การช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาถูกล่วงลวงค้าประเวณี และรายข้ออบต. ได้ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ประสบปัญหาติดยาเสพติด ส่วนรายข้อที่เหลืออยู่ในระดับน้อย (ตาราง 13)

ตาราง 13 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบต. ของท่านได้มีการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือครอบครัวเด็กที่ประสบปัญหาในด้านเงินค่าเลี้ยงดู เงินทุนประกอบอาชีพ ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษา	2.1875	0.9519	น้อย
2. อบต. ของท่านมีนักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านสังคมสงเคราะห์ คอยให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือแก่เด็กและครอบครัวของเด็กที่มีประสบปัญหา	2.1208	0.8857	น้อย
3. อบต. ของท่านได้มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการสำรวจ ตรวจสอบ การให้การช่วยเหลือแก่เด็กเร่ร่อน ขอดทาน และประพฤติดัวไม่เหมาะสมกับวัย	2.3500	1.0158	ปานกลาง
4. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือเด็กที่ถูกกระทำทารุณ	2.1750	0.9344	น้อย
5. อบต. ของท่านได้มีการติดตามแก้ไขปัญหาความประพฤติเด็กที่ผู้ปกครองมาขอรับการช่วยเหลือ	2.2208	0.9622	น้อย
6. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ	2.1125	0.9101	น้อย
7. อบต. ของท่านมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	2.3417	0.8532	ปานกลาง
8. อบต. ของท่านมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็ก	2.4292	0.8253	ปานกลาง

ตาราง 13 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก (ต่อ)

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือเด็กที่ถูกทอดทิ้ง	2.1333	0.9296	น้อย
10. อบต. ของท่านได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการติดตามเยี่ยมบ้าน ครอบครัวเด็กที่ประสบปัญหา	2.0917	0.9193	น้อย
11. อบต. ของท่านได้ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน ในการช่วยเหลือเด็กกรณีเด็กถูกทำร้าย ถูกละเมิดทางเพศ เด็กถูกล่อลวงค้าประเวณี	2.4333	0.9744	ปานกลาง
12. อบต. ของท่านได้จัดกิจกรรมเชิงรุก การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กลงสู่ชุมชนและหมู่บ้าน	2.4417	1.1113	ปานกลาง
13. อบต. ของท่านเห็นว่าปัญหาด้านเด็กเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน	3.3375	1.3092	ปานกลาง
14. อบต. ของท่านเห็นว่า การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้ได้ผลทันทีจะต้องมีการร่วมมือกันหลายฝ่าย	3.4458	1.2158	ปานกลาง
15. อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาถูกล่อลวงค้าประเวณี	2.4125	1.2445	ปานกลาง
16. อบต. ของท่านได้ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ประสบปัญหาติดยาเสพติด	2.5833	1.1756	ปานกลาง

ตาราง 13 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก (ต่อ)

การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17. อบต. ของท่านได้จัดตั้งทีมสหวิชาชีพในการ ช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหา (ประกอบด้วย แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจ อัยการ ครู เป็นต้น)	2.1542	1.1486	น้อย
18. อบต. ของท่านได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ติดตามและ ประเมินผลการช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหา	2.0958	0.9869	น้อย
19. อบต. ของท่านจัดให้มีการให้คำปรึกษาแนะนำ ปัญหาแก่เด็กและครอบครัวทางโทรศัพท์	2.0417	1.0301	น้อย
20. อบต. ของท่านได้จัดหาครอบครัวอุปถัมภ์หรือ ครอบครัวอุปการะให้กับเด็กกำพร้า อนุภาค ที่ ไม่มีผู้เลี้ยงดู	2.1583	1.1715	น้อย
เฉลี่ย	2.3633	0.6229	ปานกลาง

4.9 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม สร้างตนเองด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองได้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.0649$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน (ตาราง 14)

ตาราง 14 คักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ในเขต อบต. ของท่านได้มีการจัดตั้งศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน	3.4250	1.4003	ปานกลาง
2. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. ของท่านได้มีการสำรวจข้อมูลผู้ที่ได้รับ การช่วยเหลือในหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี	3.5333	1.2538	ปานกลาง
3. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. ของท่านได้ให้การช่วยเหลือผู้ประสบ ปัญหาเบื้องต้นโดยใช้เงินกองทุนจากศูนย์ฯ และทรัพยากรที่ศูนย์ฯ มี	3.4500	1.1488	ปานกลาง
4. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. ของท่านได้มีการประสานงานกับสำนัก งานประชาสงเคราะห์จังหวัดหรือสำนักงานแรงงาน และสวัสดิการสังคมเพื่อให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบปัญหาทางสังคม ด้านต่าง ๆ	3.5333	1.1048	ปานกลาง
5. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. ของท่านได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนใน หมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ ศูนย์ฯ	3.2667	1.0568	ปานกลาง
6. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. ของท่านได้มีการจัดหาหรือระดมเงินทุน ให้กับศูนย์ฯ เป็นประจำทุกปี	2.7583	1.0977	ปานกลาง

ตาราง 14 ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคม
สร้างตนเองด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (ต่อ)

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในพื้นที่ อบต. ของท่านได้มีการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการเมื่อครบวาระหรือไม่	2.9875	1.0288	ปานกลาง
8. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. ของท่านได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือร่วมกันแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี	2.8917	0.9266	ปานกลาง
9. การจัดทำแผนงานสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ของ อบต. คณะกรรมการศูนย์ฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำแผนงานทุกครั้ง	2.8583	1.0046	ปานกลาง
10. อบต. ของท่านได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฯ	2.4644	1.0072	ปานกลาง
11. ในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาต่าง ๆ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต. ของท่านได้มีการประชุมกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือหรือไม่	2.8292	1.1315	ปานกลาง
12. อบต. ของท่านได้ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ อย่างสม่ำเสมอ	2.7750	1.1568	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.0649	0.7889	ปานกลาง

5. การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประสบการณ์หรือระยะเวลาการปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับการศึกษาของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล และภาคที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประสบการณ์หรือระยะเวลาการปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองที่มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัดสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตาราง 15)

ตาราง 15 เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประสบการณ์หรือระยะเวลาการปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ประสบการณ์ของปลัด อบต.	N	\bar{X}	S.D.	t	P
1 - 5 ปี	216	2.4977	.4903	.331	.741
ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป	24	2.5332	.5606		

5.2 การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรระดับการศึกษาของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตาราง 16)

ตาราง 16 เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรระดับการศึกษาของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.875	3	.292	1.186	.316
	ภายในกลุ่ม	58.072	236	.246		
รวม		58.947	239			

5.3 การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองที่มีชั้นต่างกัน มีการจัดสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตาราง 17)

ตาราง 17 เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ประเภทหรือชั้นของ อบต.	ระหว่างกลุ่ม	1.463	4	.366	1.495	.204
	ภายในกลุ่ม	57.485	235	.245		
รวม		58.947	239			

5.4 การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรภาคที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองที่อยู่ในภาคต่างกัน มีการจัดสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตาราง 18)

ตาราง 18 เปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรภาคที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ภาค	ระหว่างกลุ่ม	1.811	4	.604	2.493	.061
	ภายในกลุ่ม	57.136	235	.242		
รวม		58.947	239			

6. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

6.1 ปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 96.3 มีปัญหาในเรื่องไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านสวัสดิการสังคม รองลงมาร้อยละ 90.0 มีปัญหาในเรื่องงบประมาณมีไม่เพียงพอ ร้อยละ 86.7 มีปัญหาในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคม ร้อยละ 82.1 มีปัญหาในเรื่องการประสานงานระหว่าง อบต. กับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มีน้อย และร้อยละ 80.8 มีปัญหาในเรื่องข้อมูลในด้านสวัสดิการสังคมไม่เป็นปัจจุบัน (ตาราง 19)

ตาราง 19 ปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง

ปัญหาอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. งบประมาณมีไม่เพียงพอ	216	90.0
2. ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านสวัสดิการสังคม	231	96.3
3. ข้อมูลในด้านสวัสดิการสังคมไม่เป็นปัจจุบัน	194	80.8
4. ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคม	208	86.7
5. การประสานงานระหว่าง อบต. กับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มีน้อย	197	82.1

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

6.2 ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ ที่นิคมสร้างตนเอง

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 94.2 ได้เสนอแนะให้รัฐจัดสรรงบประมาณด้านสวัสดิการสังคมให้ อบต.มากขึ้น รองลงมาร้อยละ 91.7 เสนอแนะให้มีการประสานงานระหว่าง อบต. กับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มากขึ้น ร้อยละ 90.8 เสนอแนะให้จัดทำคำชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมให้กับเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบใน อบต. ร้อยละ 87.9 เสนอแนะให้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ ด้านสังคมสงเคราะห์หรือด้านสวัสดิการสังคมให้กับ อบต. และร้อยละ 75.4 เสนอแนะให้มีการจัดอบรมผู้บริหารของ อบต. ให้มีความรู้หรือเข้าใจถึงบทบาทภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์ (ตาราง 20)

ตาราง 20 ข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
ที่นิคมสร้างตนเอง

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีการจัดอบรมผู้บริหารของ อบต. ให้มีความรู้หรือเข้าใจถึงบทบาทภารกิจของกรมประชาสงเคราะห์	229	75.4
2. ควรจัดทำคำชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมให้กับเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบใน อบต.	218	90.8
3. ควรมีการประสานงานระหว่าง อบต. กับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มากขึ้น	220	91.7
4. จัดสรรงบประมาณด้านสวัสดิการสังคมให้ อบต.มากขึ้น	226	94.2
5. ควรสนับสนุนเจ้าหน้าที่ ด้านสังคมสงเคราะห์หรือด้านสวัสดิการสังคมให้กับ อบต.	211	87.9
6. ควรเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	194	80.8

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย วิธีการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคม ความรู้ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการสังคม การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี และปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง ตลอดจนองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพต่อไป

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเคยทำงานด้านจัดสวัสดิการสังคม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล และการเคยอบรมด้านสวัสดิการสังคม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความ

เข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามภารกิจการรับถ่ายโอนงานจากกรมประชาสงเคราะห์ 8 ด้านคือ การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ซึ่งถือเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงและเชื่อถือได้ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ส่งแบบสอบถามไปยังศูนย์พัฒนานิคมประจำภาคและนิคมสร้างตนเอง ให้ช่วยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดแล้วนำมาลงรหัสข้อมูล (Code) ต่อจากนั้นนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (t - test) และค่าเอฟ (F - test)

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขารัฐศาสตร์ ไม่เคยทำงานด้านสวัสดิการสังคม ได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมาเป็นระยะเวลา 1 – 5 ปี เคยเข้ารับการฝึกอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับงานด้านสวัสดิการสังคม เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 มีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท และอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่ร้อยละ 58.4 มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง ร้อยละ 40.8 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 0.8 มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ
3. การบรรจุหรือมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี มีการบรรจุหรือมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมมากกว่าร้อยละ 50 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย ด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ส่วนด้านที่เหลืออีก 4 ด้าน มีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไม่ถึงร้อยละ 50
4. ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านคือ ด้านศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย ด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ส่วนที่มีการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนไร้ที่พึ่ง ด้านการสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อยและด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ
5. การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองตามตัวแปรประสพการณ์หรือระยะเวลาในการปฏิบัติ

งานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับการศึกษาของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล และภาคที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ ปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เรื่องไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านสวัสดิการสังคม มีงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคมไม่เพียงพอ ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคม การประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มีน้อย และข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมไม่เป็นปัจจุบัน โดยกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณด้านสวัสดิการสังคมให้มากขึ้น ให้มีการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์มากขึ้น ให้มีการจัดทำคำชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมให้กับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์หรือด้านสวัสดิการสังคมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลและให้มีการจัดอบรมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของกรมประชาสงเคราะห์

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคม จากการศึกษาพบว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงร้อยละ 58.4 ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าในบางพื้นที่หน่วยงานกรมประชาสงเคราะห์ได้มีการจัดประชุมอบรมหรือให้ความรู้ ตลอดจนมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่หรือคู่มือชี้แจงให้ปลัดองค์การบริหาร

ส่วนตำบลได้ทราบ นอกจากนี้ยังได้มีการประสานการทำงานในพื้นที่ด้วยดีตลอดมา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของโกวิท วัฒนกุล (2539) ที่ได้สำรวจปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นในปี 2538 พบว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจระบบ ระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล และไม่คอยรู้เรื่องในบทบาทหน้าที่และข่าวสารต่าง ๆ

2. การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี มีการบรรจุหรือมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมมากกว่าร้อยละ 50 เพียง 4 ด้าน คือ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย ด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าการจัดสวัสดิการสังคมทั้ง 4 ด้าน กรมประชาสงเคราะห์ได้ดำเนินการมานานแล้ว และเป็นเรื่องใกล้ตัวของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับในการถ่ายโอนงานในระยะเริ่มแรกของกรมประชาสงเคราะห์ ได้มอบหมายหน่วยงานในพื้นที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อยู่ตลอด ส่วนด้านที่เหลืออีก 4 ด้าน มีแผนงานสวัสดิการสังคมไม่ถึงร้อยละ 50 ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าการถ่ายโอนงานกรมประชาสงเคราะห์อยู่ในระยะเริ่มดำเนินการ ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความสำคัญของงานด้านสวัสดิการสังคมน้อยกว่างานด้านอื่น ๆ ดังที่ละม้าย มะแซ (อ้างถึงในเรวัต สมบัติทอง, 2543) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี พบว่า กิจกรรมหรือโครงการส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการประเภทโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ซ่อมถนน สร้างคูน้ำ สร้างศาลา อาคารเอนกประสงค์ ฯลฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ปรากฏให้เห็นชัดเจน การบรรจุหรือมีแผนงานหรือดำเนินกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคมจึงมีน้อยกว่าการดำเนินกิจกรรมหรือจัดทำแผนงานด้านอื่น

3. ศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่างานด้านสวัสดิการสังคมในบางด้านองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่งเริ่มดำเนินการ ประกอบกับองค์การ

บริหารส่วนตำบลไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม เช่น ไม่มีงบประมาณเพียงพอ ไม่มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหรือชำนาญด้านสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะ เช่น ในปี 2544 เริ่มมีการถ่ายโอนงานด้านการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี 2545 การถ่ายโอนศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ถึงแม้ว่างานด้านสวัสดิการสังคมในบางด้านองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการเองแต่ก็ไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ดังเช่น การศึกษาของน้ำทิพย์ ประทุมเรียง (อ้างถึงในเรวัต สมบัติทอง, 2543) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและข้าราชการที่เกี่ยวข้องพบว่าบทบาทด้านสังคม ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ในระดับปานกลาง

4. การเปรียบเทียบศักยภาพการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นครสร้างตนเองตามตัวแปรประสบการณ์หรือระยะเวลาในการปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับการศึกษาของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประเภทหรือชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล และภาคที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ ปรากฏว่ามีการจัดสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าปัจจัยเหล่านี้ไม่มีผลหรืออิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเต็มที่ ในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมจะต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการนานพอสมควร งานสวัสดิการสังคมแต่ละด้านมีปัญหาลับซับซ้อน มีกฎระเบียบในการปฏิบัติของตนเองโดยเฉพาะเป็นงานที่ต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยเฉพาะถึงจะปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นิคมสร้างตนเองดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการสังคม มีบางส่วนที่มีความรู้ความเข้าใจไม่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กรมประชาสงเคราะห์หรือหน่วยงานสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ควรจัดประชุมอบรมชี้แจงให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทราบในรายละเอียดของการจัดสวัสดิการสังคม หรือระยะแรก ๆ ควรส่งเจ้าหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์ไปเป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ

1.2 การบรรจุหรือการมีแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานหรือแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี มีเพียง 4 ด้านเท่านั้นที่มีบรรจุไว้ในแผนงานเกินร้อยละ 50 ได้แก่ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการ ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมเกิดประสิทธิผลประสิทธิภาพมีแนวทางหรือแผนงานในการดำเนินงาน หน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรสนับสนุนหรือผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลบรรจุแผนงานด้านสวัสดิการสังคมไว้ในแผนปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบทุกด้าน

1.3 การจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในบางเรื่องยังคงดำเนินการอยู่ในระดับน้อย มีเพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก คือ การจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างทั่วถึง เกิดประสิทธิผลประสิทธิภาพ สนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ควรมีการประสานงานระหว่างกรมประชาสงเคราะห์และองค์การบริหาร

ส่วนตำบลในการเข้าไปให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านต่าง ๆ

1.4 กรมประชาสงเคราะห์ควรสนับสนุนการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างแท้จริงทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร ฯลฯ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไปพอสมควร เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี้

2.2 ควรมีการศึกษาในลักษณะเจาะลึกการจัดสวัสดิการสังคมในแต่ละด้าน โดยเฉพาะ เพื่อให้ได้ข้อมูลในแต่ละด้านอย่างแท้จริง

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในและนอกพื้นที่ที่คนสร้างตนเอง

2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ. 2535. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษฎา ชูชื่นดี. 2542. การหาความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- การปกครอง, กรม. 2543. "การปกครองท้องถิ่นและความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล," นิตยสารท้องถิ่น. 41 (4) : เมษายน 2543.
- การปกครอง, กรม. 2539. คู่มือพนักงานส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง.
- โกวิท พวงงาม. 2539. "ศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาและอุปสรรค," อาทิตย์. 21 (992) : 37 ; 14 - 20 มิถุนายน 2539.
- โกวิท พวงงาม. 2544. การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- จรัส สุวรรณมาลา. 2539. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ศักยภาพและทางเลือกสู่อนาคต. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุพรรค สุดางค์. 2539. บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2518. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ธีระเดช วงศ์ราช และคณะ. 2537. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จเกี่ยวกับการ
บังคับใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธ
ศักราช 2537 ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาคณะกรรมการบริหารองค์การ
บริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. การมีกการสร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล
สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ :
- ประชาสงเคราะห์, กรม. 2543. สรุปผลการดำเนินงานของนิคมสร้างตนเองประ
จําปี 2543. กรุงเทพฯ.
- ประชาสงเคราะห์, กรม. 2537. รายงานประจำปี 2537. กรุงเทพฯ : รัตนธรรมาการพิมพ์.
- ประชาสงเคราะห์, กรม. 2543. รายงานประจำปี 2543. กรุงเทพฯ : รัตนธรรมาการพิมพ์
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. ทศนคติ : การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม
อนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสิทธิ์ ดำรงชัย และชาญชัย แสงศักดิ์. 2541. วิสัยทัศน์ประเทศไทยด้านการ
เมือง การปกครองและกฎหมาย. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองรัตนพันธ์ จํากัด.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. ราชกิจจา
นุเบกษา. เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก. วันที่ 2 ธันวาคม 2537.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่3) พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 40 ก. วันที่
20 พฤษภาคม 2542.
- พิชิต ภูติจันทร์ และคณะ. 2537. ทศนคติของกรมการสภาตำบลต่อการให้สภา
ตำบลเป็นนิติบุคคล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : สถาบันบัณฑิตพัฒนา
บริหารศาสตร์.
- มหาดไทย, กระทรวง. 2542. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์
การบริหารส่วนตำบล. ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2542.

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. ราชกิจจานุเบกษาฉบับ
กฤษฎีกา. เล่มที่ 114 ตอนที่ 55 ก. ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2540.
- เรวัต สมบัติทอง. 2543. การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด
ภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ลิขิต อีร์เวคิน. 2541. วิจารณ์การการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรินทร์ รัชชาติเจริญ. 2539. ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการปฏิบัติงาน : ศึกษา
เปรียบเทียบระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 กับองค์การ
บริหารส่วนตำบล ชั้น 5. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สวัสดิ์ ศรีสุวรรณ. 2537. การยกฐานะสภาตำบลเป็นนิติบุคคล : ศึกษาเฉพาะ
กรณีอำเภอเมืองเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และอัจฉริยา ชวงศ์เลิศ. 2540. "สมรรถนะในการวางแผน
และความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ :
กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 37 (3) : 35 –
36 ; กรกฎาคม - กันยายน 2540.
- อนันต์ ศรีโสภณ. 2525. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ถารี วากมะ และคณะ. 2539. การนำนโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง
สู่ท้องถิ่นโดยการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไปปฏิบัติ.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- Best, John W. 1964. Research in Education, 2nd ed. New Jersey :
Prentice hall.
- Good C.V. 1973. Dictionary Education. New york. 8 Mc Graw – Hall Book
Co, Inc.